Sydasien

Sydasien.se

#1
2018

Tidskriften åter i tryck

TEMA:
MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

HBTQ i fokus

Val i Nepal

Indien och Pakistan fyller 70 år

Tidskrift om Indien, Pakistan, Sri Lanka, Bangladesh, Afghanistan, Nepal, Bhutan och Maldiverna

HBTQ i fokus i Sydasien

Många berättelser vittnar om svåra förhållanden för HBTQ-personer i vardagen i Sydasiens länder. Pakistan och Bangladesh är två av världens 72 länder där homosexualitet är olagligt. Homofobiskt våld, lynchningar, gåpord, misshandel och trakasserier är utbrett. Att inte känna sig säker i sitt hemland innebär ett oerhört stort utanförskap. I detta nummer av Sydasien intervjuar vi transmannen **Sumair** från Pakistan och HBTQ-aktivisten **Mir** från Bangladesh som delger sina historier om livet som normbrytare i patriarkala samhällsstrukturer.

Rohit Bhatia diskuterar bakgrunden till varför förbudet av konsumtion, slakt och innehav av nötkött har väckt starka reaktioner i Indien. **Troy Enekvist** visar färgstarka bilder från läder- och tegelindustrin och dess arbetare i Dhaka, Bangladeshs huvudstad.

Carolina Ivarsson Holgersson forskar kring ungas bruk av sociala medier i Sri Lanka och delger delar av sina forskningsresultat.

Detta nummer av Sydasien innehåller ett urval av artiklar som vi tidigare publicerat på vår webbplats Sydasien.se. Jag hoppas att du besöker sidan och gillar vår länkade Facebook-sida. Er feedback och era insiktsfulla kommentarer möjliggör en intressant debatt kring innehållet och lockar såväl nya läsare som nya skribenter. Jag vill understryka att Sydasien är en plattform där alla är välkomna; studenter på olika nivåer, resenärer, forskare, specialister och journalister. Här möts vi i vårt intresse för regionen.

Sydasien tackar Lunds Universitet och SASNET som genom sitt stöd möjliggör att Sydasien nu åter finns i tryckt format två gånger per år efter en tids uppehåll.

Trevlig läsning!

Johanna Sommansson
Redaktör

Innehåll nr 1 2018

3 Indiens heliga kor – politiken bakom förbudet av nötkött **Rohit Bhatia**

6 Det är nu 70 år sedan nationerna Indien och Pakistan skapades **Lars Eklund**

9 De omänskliga hädelselagarna i Pakistan **Rana Rizvi**

11 Ung, ateist och transsexuell i Pakistan **Johanna Sommansson**

12 Valresultatet i Nepal vittnar om ett land i förändring **Henrik Schedin**

14 Freden måste organiseras - fredsaktivisten Jehan Perera om Sri Lanka **Johan Mikaelsson**

17 Varnar för ett kommande slag – Arundhati Roy och Bokmässan 2017 **Johan Mikaelsson**

19 Arundhati Roys reportagebok om naxaliternas uppror i Indien nu på svenska **Johan Mikaelsson**

20 Läder och tegel – snabb expansion i Bangladesh har ett högt mänskligt pris **Troy Enekvist**

24 Chandramma – om mångfald och kraften i kvinnors organisering **Kristina Johansson**

28 Sangh Parivar – ett hindunationalistiskt nätverk **Hans Magnusson**

31 HBTQ-aktivist från Bangladesh på besök i Sverige **Johanna Sommansson**

32 Turisterna tillbaka men traumat lever kvar i Nepal **Celia Boltes**

36 Finns du på facebook? Unga, sociala medier och viral politik på Sri Lanka **Carolina Ivarsson Holgersson**

38 Våra vapen är våra pennor och böcker **Jenny Fristrand**

40 Sasnet och Utrikespolitiska institutet inleder unikt forskningssamarbete **Redaktionen Sydasien**

Sydasien

Utgivare: Tidskriftsföreningen SYDASIEN
Ansvarig utgivare: Johan Mikaelsson
Redaktör: Johanna Sommansson
Redaktionsråd: Andreas Johansson, SASNET
Admir Skodo, SASNET, Johan Mikaelsson, Sydasien
Johanna Sommansson, Sydasien
Formgivning: Johan Mikaelsson
Korrekturläsning: Teresia Borgman
Tryck: Media-Tryck, Lunds Universitet, mars 2018
Sponsor: SASNET
Kontakt/prenumeration: redaktionen@sydasien.se

SYDASIEN är den enda svenska nättidskriften som rapporterar kulturellt och politiskt från regionen Sydasien. Regionen innefattar länderna; Indien, Pakistan, Sri Lanka, Bangladesh, Afghanistan, Nepal, Bhutan och Maldiverna. Vårt kontor är globalt, vi har reportrar som arbetar från olika platser i regionen. Sydasien har sedan 1977 erbjudit fräscha perspektiv, djärva debatter, intressanta reportage och kryddstark läsning.

Besök oss på: http://sydasien.se
Följ oss på Facebook: facebook.com/sydasien/
Omslagsbild: Tegelarbetare i Dhaka, Bangladesh. Foto: Troy Enekvist

Kor har en särställning på många håll i Indien. Foto: Johan Mikaelsson

Indiens heliga kor

Politiken, religionen och de heta känslorna bakom förbudet mot nötkött.

Diskriminering på grund av matvanor är varken något nytt eller knutet till en viss tid eller en viss plats. Under århundraden har människor klassat andra som mindre värda på grund av vad de äter. Muslimer och judar anser att grisen är ett smutsigt djur. Den som åt fläskkött ansågs vara smutsig. Inom hinduismen anses att kon är helig. Om någon slaktade kor syndade denne mot gudarna. Åtminstone under medeltiden.

Under århundradens gång har förutsättningarna för att ta sig rätten att känna överlägsenhet på grund av matval förändrats, i och med att nya och hygieniska metoder för slakt har utvecklats. Trots det har stigmat över ätandet av vissa typer av kött, aldrig riktigt försvunnit från religioner som islam och hinduism.

År 1948 slog dåvarande staten Bombay fast en lag om djurslakt, Bombay Animal Preservation Act, vilken förbjöd all slakt av djur utom de som tilldelats ett certifikat som garanterade att de var friska nog för slakt. Den lagen ersattes med Maharashtra Animal Preservation Act år 1976. Lagen gjorde slakt av kor illegal, men tillät viss slakt av andra djur, inklusive tjurar och oxar, efter att man fått tillstånd från myndigheterna.

När Indien klev in i det nuvarande århundradet var det trender från västvärlden som påverkade indier från de högre kasterna att uttrycka sig överlägset när det gällde matval. I västliga länder marknadsförs veganprodukter aggressivt som ett alternativ till den omänskliga köttindustrin. I Indien visade sig tomheten i argumentationen om vegansk eller vegetarisk föda när en mobb av dessa så kallade ”humana vegetarianer” dödade en 52-årig man på grund av att de misstänkte att han ägde nötkött.

År 2015 slogs Mohammed Akhlaq ihjäl av människor från grannbyn i Uttar Pradesh. Hans brott var att han förvarade kött i sitt kylskåp. Akhlaqs son var tekniker i det indiska luftförsvaret. De flesta av de anklagade för dådet är hinduer som inte har ätit nötkött eller fläsk i flera generationer. Man undrar vad som fick dem att mörda en 50-årig man, vars son försvarar nationen, framför ögonen på hans familj?

År 2016, i delstaten Gujarat, misshandlades sju medlemmar i en familj som tillhör daliterna, de oberörbara som står utanför det hinduiska kastsystemet, för att de har flått en död ko. Senare framkom det att familjen inte dödat kon, utan den hade dödats av ett lejon. Samma år fann man två personer hängande i ett träd i skogarna i Jharkhand. Den 32-årige Mazlum Ansari och 15-årige Imtiyaz Khan handlade med boskap. Den preliminära undersökningen visade att de var på väg

till boskapsmarknaden när de lynchades. Fyra personer anhölls i samband med morden.

I april i år slog ett antal människor ihjäl Pehlu Khan, en muslimsk man i femtioårsåldern, för att han transporterade kor. Mobben som mördade honom påstod att han var boskapssmugglare och tog korna till slakt. De tog en filmsekvens av hans plågade sista stunder i livet och laddade upp den på sociala media. Argumenten med ”den fredsälskande vegetarianen” är lite väl svåra att smälta just nu.

De som utför dåden kallar sig själva gau rakshaks, beskyddare av kor. De ingår i medborgargarden, som består av arbetslösa ungdomar med kopplingar till politiska partier ute på högerkanten. Deras modus operandi eller arbetssätt går ut på att stoppa lastbilar som transporterar boskap, kräva förarna på pengar för att släppa iväg bilen, och om inte föraren kan betala mördar de honom för att han transporterar kor. Om någon i deras omedelbara närhet argumenterar för ett modernare sätt att tänka, får dessa en föreläsning om hur veganska och vegetariska rörelser ökar i omfattning i industriländerna, eller så misshandlas de.

Nötkött serveras bara i några få delstater. År 2015 genomförde många indiska stater ett förbud att äta och inneha nötkött. Två av dessa var de två stora staterna Uttar Pradesh och Maharashtra. I båda staterna finns stora besättningar av kreatur som inte enbart säljs för köttets skull, utan också för mjölk- och läderbranschen.

I maj 2017 genomförde den indiska statens miljöministerium, ledda av BJP (Bharatiya Janata Party), ett förbud för försäljning av kor och bufflar till slakt på djurmarknader över hela Indien. Straffet för att slakta en ko kan bli upp till tio års fängelse. Straffet för att ofreda en kvinna sexuellt är två år, så i praktiken är det ett allvarligare brott att slakta en ko än att angripa en kvinna.

Muslimer, kristna och daliter (de tidigare kastlösa) äter regelbundet nötkött. Folk på landsbygden vänder sig inte heller från kött. Ateister undviker inte kött om de inte valt bort det av personliga skäl.

Hans Dalal, 37, organiserar workshops och konferenser för bevarande av tigrar. Han drabbades av cerebral pares, men kämpade bort symptomen och är idag en av Indiens mest kända tigeraktivister. Han reser regelbundet till de mest avlägsna skogsområdena i landet för att spåra tigrar, och på grund av det träffar han ofta stamfolken, adivasis. Ofta samarbetar han med folk som tidigare levde på tjuvjakt men numera stöttar skogvaktarna i arbetet med tigrarna. Många av dem har numera själva blivit skogvaktare.

– Jag träffar stamfolken gonds och moghiyas. De äter samma sorts mat som vi, till exempel dal, ris och sabzi (grönsakscurry). De äter också kyckling och fisk. Förr åt de viltkött, men inte längre. Däremot äter de fortfarande kött. De driver upp höns, och fisk är en delikatess. I nordöstra Indien finns det stammar som äter griskött. I Kerala äter många nötkött, berättar Dalal.

Eftersom han tillbringar så mycket tid ute i djungeln är Dalal mycket medveten om överlevnadsfrågor.

– Varför ska någon främmande ta sig rätten att bestämma för någon annan om vad han eller hon ska äta? frågar han sig efter de senaste domstolsutslagen.

– Allt det här med att vara vegetarian har börjat bli ”coolt”, men det är i huvudsak något som händer i städerna. Jag har aldrig i hela mitt liv mött någon från landsorten som är vegetarian.

Studentgrupper från daliterna har klart uttalat att de vill ha tillgång till kött på studenthemmen, och har också organiserat festivaler för att framhålla köttätande i södra Indien. Festivalerna har genomförts i bland annat Kerala, som har en stor kristen och muslimsk befolkning, av ungdomsförbunden i kongresspartiet. I maj i år organiserade studenter vid tekniska högskolan i Madras en köttätarfestival.

I Kerala styr för ögonblicket det marxistiska partiet The Communist Party of India. Delstaten Keralas ledare Pinarayi Vijayan har skrivit till premiärministern om att han tar avstånd till förbudet att transportera boskap och aktiviteterna som genomförs av gau rakshaks.

Så här skriver Vijayan i brevet:

Lägg märke till att i förklaringen som utgivits av Ministry of Environment, Forest and Climate Change angående lagen Pre-

Hinduer anser att kon är helig. Eller gör alla hinduer det? Foto: John Johnstone, Flickr

vention of Cruelty to Animals (Regulation of Livestock Markets) från 2017 ges bemyndigandet enbart till dem med giltig dokumentation som bekräftar att boskapen endast skall användas för jordbruksnära ändamål. Av alla de miljoner jordbrukare som finns i vårt land har endast en bråkdel dokumentation som visar att deras huvudsakliga sysselsättning är jordbruk.

Därför blir det ytterst svårt för den stora majoriteten av jordbrukare i vårt land att på ett lagenligt sätt kunna inskaffa dragdjur för jordbruksändamål liksom för andra ändamål.

Regelverket förutser också inrättande av sammanslutningar för övervakning av djurmarknaden (District Animal Market Monitoring Committees) och organisering av djurmarknader (Animal Market Committees). Inrättandet av den typen av sammanslutningar för övervakning av boskapshandeln kommer att äventyra den fria handeln med boskap mellan jordbrukare i vårt land. Naturliga frågeställningar kommer naturligtvis också att uppstå runt rollen Gau Rakshak Samitis (det vill söga organisationer för skydd av kor), vilka har genomfört attacker på boskapshandlare och boskapstransportörer under senare tid.

Jag ber också att få påminna om att kött är den primära källan för proteinintag för miljontals fattiga och vanliga människor i vårt land, i synnerhet daliterna. En inskränkning av det här slaget, precis när ramzan (ramadan) inleds, kommer med säkerhet att uppfattas som en direkt attack på delar av vårt samhälle. Människor från alla trosinriktningar konsumerar kött i vårt land, inte enbart minoritetsgrupper.

Om ett förbud träder i kraft kommer det omedelbart att beröva dessa grupper viktiga födoämnen, och dessutom beröva dem råmaterialet till den viktiga läderindustrin. Mer än 25 miljoner arbetar inom Indiens läderindustri, och de flesta av dem är daliter, särskilt de som skinnar djurkropparna. Därigenom kommer ett förbud som detta att på ett mycket negativt sätt påverka dem som har det svårt i vårt samhälle, både när det gäller deras försörjning liksom deras övriga livsomständigheter.

Närvaron av illegala medborgargarden har också avslöjat ett allvarligt problem med sättet som premiärminister Modi styr landet på: oförmågan att skapa riktiga arbeten. Även om arbetslösheten har sjunkit med cirka fyra procent finns de nya arbetena inom regeringsstyrda projekt där det är vanligt med friserade siffror och dold arbetslöshet, gamla byråkratiska trick för att få regeringen att framstå i bättre dager. Om de flesta ungdomar har fått jobb inom verkliga yrken, hur och varför uppstår då grupperna med de kriminella medborgargardena?

Högerledarna påstår att ungdomarna blir upprörda när de får höra om boskapsslakt. Om vi skulle ta till oss ett sådant argument skulle den indiska ungdomen vara en väldigt speciell typ av människa, som inte skulle bry sig om en vattenbrist som får indiska jordbrukare att ta sina liv, eller de brutala våldtäkterna och morden som ofta återkommer i nyheterna, men snabbt agera när kor dödas. Verkligheten är snarare att de flesta av medlemmarna i medborgargardena får sin utkomst betald av ytterlighetselement inom högern.

> ”I stort sett hela världen äter nötkött. Nötkött äts i Kerala, Goa, de nordöstra delstaterna och i västra Bengalen. Man frågar sig om de här köttätarna är onda människor, och vi de enda helgonen, *sadhu sants*?”

Domaren Markandey Katju, pensionerad från högsta domstolen, plockar sönder argumentationen för ”No beef, no pork” i den blogg han skriver och som får stor spridning. Han är född hindu från Kashmir men har valt att bli ateist, och han skriver så här: ”I stort sett hela världen äter nötkött. Nötkött äts i Kerala, Goa, de nordöstra delstaterna och i västra Bengalen. Man frågar sig om de här köttätarna är onda människor, och vi de enda helgonen, sadhu sants? Kon är ett vanligt djur, som en häst eller get.

Några menar att det är ett känslomässigt styrt område för hinduer. Men på samma sätt är sharia och burka känslomässigt styrda områden för muslimer. För mig är de här sakerna känslomässiga områden som styrs av ren dumhet, och vi ska inte behöva bry oss om eller stötta känslor som bygger på dumhet. Jag anser att lagar som tar upp förbud för slakt av kor och köttätande ska dras tillbaka ... liksom att jag anser att vi ska överge burka.”

Indien exporterade 2,4 miljoner ton buffelkött åren 2014-15. Kött är en ytterst liten del av inkomsterna som genereras av nötkreatur. Pulver från nötkreaturens horn finns i skummet som används i brandsläckare. I nyhetsartiklar som följde på lagförslaget framlade en boskapshandlare, som vill förbli anonym, kanske det bästa argumentet mot skyddandet av kor. Han frågade sig om man, hur religiös eller human man än var, skulle tillåta att det egna huset brann ner bara för att kohornspulver har använts i eldsläckaren.

Rohit Bhatia

Översättning Svante Nilsson

Nationerna 70 år

Är grannarnas jubileum verkligen något att fira?

Uppmärksamma och högtidlighålla är kanske bättre ord för att minnas de dramatiska dagar sommaren 1947 då brittiske vicekungen Lord Mountbatten först den 14 augusti överförde makten till Pakistan i Karachi och därefter vid midnatt mellan 14 och 15 augusti till Indien i Delhi. Gränserna mellan de båda nationerna fastställdes två dagar senare, den 17 augusti, och byggde på en gränsdragning gjord några veckor tidigare av Sir Cyril Radcliffe, en man som aldrig satt sin fot i Asien förrän han fick sitt uppdrag.

Resultatet blev att två provinser delades – Punjab och Bengalen, och att det fattades beslut, av många uppfattade som överraskande, exempelvis att staden Lahore tillföll Pakistan medan Gurdaspur tillföll Indien, och i öster hamnade Sylhet-distriktet i Pakistan liksom Chittagong Hill Tracts fastän befolkningen utgjordes av stamfolk som ville tillhöra Indien.

Jawaharlal Nehru höll vid midnatt till den 15 augusti inför Indiens konstituerande församling i parlamentsbyggnaden i Delhi sitt berömda tal, ”Tryst with Destiny” (Möte med Ödet) där han högtidligt deklarerade att Indien nu måste infria de löften som getts under kampen för självständighet.

Nehru som var kongresspartiets ledare blev Indiens första premiärminister och innehade den positionen till sin död 1964. Numera ifrågasätts han allmänt för den relativt långsamma utvecklingstakten under sin tid vid makten och han svartmålas av de nuvarande hindunationalistiska makthavarna. Men faktum är att Nehrus visioner för Indien med betoning på inhemsk produktion med höga skyddstullar på importvaror, liksom satsning på tung industri och kraftverksbyggen lade grunden till den snabba ekonomiska utveckling som Indien genomgått de senaste 25 åren.

Dessutom valde Nehru att föra en alliansfri politik med distans till både USA och Sovjetunionen, även om det till följd av amerikansk misstro och USA:s aktiva stöd till grannlandet/fiendenationen Pakistan utvecklades en starkare relation till Sovjet, som bistod Indien med ekonomiskt och politiskt stöd och inte minst militär rustning ända fram tills Sovjetunionens sönderfall 1991.

Under 1950-talet stod Indien i spetsen för den alliansfria rörelsen som blev ett resultat av den antikolonialistiska Bandung-konferensen 1955, och det utvecklades också varma relationer med Kina och dess utrikesminister Zhou Enlai. Den vänskapen slutade dock i katastrof när Kina 1962 på grund av oenighet om landets gränser med Indien valde krig, och genom snabba aktioner kunde demonstrera sin militära överlägsenhet. Alltsedan dess har relationen varit kylslagen och till och med fientlig – och faktum är att just nu i augusti 2017 pågår en öppen gränskonflikt i gränslandet mellan Indien (delstaten Sikkim), Kina och Bhutan, där Indien stoppat ett kinesiskt vägbygge på vad man hävdar är bhutanesiskt territorium. Kina har öppet varnat Indien för konsekvenser i form av nytt krig om man inte drar tillbaka de indiska trupperna.

Hösten 1972 besökte jag för första gången en Indien och Pakistan, det var 25 år sedan Partition (delningen) men än viktigare bara ett år efter kriget 1971 då Indien kraftfullt besegrade Pakistan och såg till att den nya nationen Bangladesh kunde skapas av förutvarande Östpakistan. Gränsen mellan Indien och Pakistan hade varit stängd och endast nyligen öppnats för gränspassage en dag i veckan, onsdagar. Jag lämnade Lahore klockan sex på morgonen och kom till Wagah border bara för att finna en 200 meter lång kö av folk som också skulle ta sig över till Indien. Det tog 12 timmar med alla formaliteter innan jag och medresenärer kunde ta en buss in till Amritsar och övernatta på pilgrimshärbärget till sikhernas Gyllene Tempel.

Vid den tiden i början av 1970-talet rådde en positiv atmosfär i Indien. Kongresspartiet var fortfarande i princip det enda parti som betydde något, och Indira Gandhi – Nehrus dotter – hade vunnit parlamentsvalet överlägset 1971 på en vänsterinriktad paroll om ”Garibi Hatao Desh Bachao” (Utrota fattigdomen, rädda nationen).

25 år senare, när Indien 1997 högtidlighöll 50-årsjubileet av Partition hade en ny tid inträtt. Kongresspartiets monopol på maktinnehav var på väg att upphöra – i april 1997 blev Inder Kumar Gujral, företrädande partiet Janata Dal och en tredje politisk kraft av sekulära center- och vänsterpartier, utsedd till premiärminister. Hans maktinnehav varade dock bara till november då kongresspartiet konspirerade och drog tillbaka sitt stöd till regeringen. Ett år senare kom så hindunationalistiska Bharatiya Janata Party, BJP, till makten för första gången, fast då bara som det ledande partiet i en bred koalition av 17 partier som också innefattade mera sekulära partier.

Vidare hade den ekonomiska liberaliseringen inletts. Sovjetunionen fanns inte längre och istället hade djupa vänskapliga relationer inletts med USA, i hög grad symboliserat av Coca Colas återkomst till Indien 1993 efter att ha varit blockerat sedan 1977. Det första Coca Cola gjorde var att köpa upp sina indiska konkurrenter och lägga ner dem.

1997 var året då för första gången en dalit, före detta oberörbar, nämligen Kocheril Raman Narayanan i juli månad valdes till Indiens president, vilket kändes hoppfullt i synnerhet som han valdes enhälligt av parlamentet, och Narayanan gjorde sedan ett storartat arbete som president – det vill säga statsöverhuvud

Gränsen mellan Pakistan och Indien. Under 2017 uppmärksammades britternas skapande 1947 av de självständiga nationerna Pakistan och Indien. Delningen ackompanjeras av folkfördrivning, etnisk rensning och massakrer. En miljon döda och 15 miljoner på flykt.
Foto: Lars Eklund

med mestadels ceremoniella uppgifter, typ kungen av Sverige. Narayanans dotter Chitra var för övrigt indisk ambassadör 2001-2004 och gjorde mycket för att utveckla indiskt-svenskt kulturellt utbyte inklusive ett ambitiöst översättningsprojekt av litteratur lett av mina vänner Birgitta Wallin och Tomas Löfström.

Nu har det alltså blivit dags för 70-årsjubileum, det är augusti 2017, och den politiska situationen i Indien är starkt förändrad. Nyligen fick Indien sin andra dalit-president, nämligen Ram Nath Kovind.

Men denna gång är det en dalit som företräder hindunationalistiska BJP, som sedan valet 2014 har egen majoritet i parlamentet. Och när val gjordes av vicepresident en vecka senare den 5 augusti och valet gick mellan ännu en BJP-representant – Venkaiah Naidu – och opolitiska men av oppositionspartierna utsedda kandidaten Gopalkrishna Gandhi, barnbarn till Mahatma Gandhi och före detta ambassadör i Norge och guvernör i Västbengalen, frångicks traditionen att låta posterna som president och vicepresident gå till olika partier, utan BJP föredrog att låta även posten som vicepresident gå till BJP-representanten.

Den politiska situationen är i mina ögon allvarlig. När BJP hade makten 1998-2002 försökte man omforma samhället i kommunalistisk riktning, ändra läroböckernas historieskrivning, och uppamma religiösa konflikter i syfte att marginalisera Indiens muslimer – något som starkt påverkades av rivningen av en moské i tempelstaden Ayodhya 1992. Men som nämnts innan hade man ingen egen majoritet i parlamentet utan var beroende av stöd från regionala och kastbaserade partier av vilka många stod för en mer sekulär världsåskådning. Dessutom var premiärministern ingen mindre än Atal Behari Vajpayee, en respekterad äldre politiker som kunde konsten att kompromissa.

Idag 2017 är situationen mycket annorlunda. BJP har egen majoritet i parlamentet, och även om man också formellt sett styr landet i form av en koalitionsregering benämnd NDA (National Democratic Alliance) är man inte beroende av andra partiers stöd. Man är dessutom på väg att säkra kontroll över allt fler delstater inklusive den folkrikaste Uttar Pradesh, och premiärminister Modi är utomordentligt populär i stora befolkningsgrupper.

> Den politiska situationen är i mina ögon allvarlig.

Själv har han tonat ner sin antimuslimska retorik och talar numera mest om behovet av utveckling och att bekämpa fattigdom, men hans partiföreträdare är desto mer involverade i sekteristisk splittring. Man ligger bakom en hätsk kampanj mot koslakt och biffätande, något som lett till ett flertal mord och övergrepp mot muslimer i norra Indien.

BJP har länge krävt ett nationellt förbud mot att slakta kor i Indien. Högsta domstolen har sagt nej eftersom den inte vill lägga sig i de lokala reglerna om vad som ska gälla för slakt av djuret, som många hinduer ser som heligt. I dag förbjuds konsumtion av nötkött och/eller koslakt i 21 av Indiens 29 delstater. Men miljoner människor bland landets stora minoritetsgrupper, som muslimer och kristna liksom hinduer av låg kast äter nötkött.

Vidare pågår ett misstänkliggörande av sekulära forskare och vetenskapsmän som ifrågasätter den kvasivetenskap exempelvis i form av astrologi som nu etableras brett på universiteten, och rektorer och chefer för forskningsinstitutioner byts ut mot personer med rötter i hindutva-filosofin. Jawaharlal Nehru University (JNU) i Delhi anses vara ett fäste för vänster-akademiker och kritiska studenter, och därför agerar BJP och deras systerorganisationer såsom RSS (Rashtriya Swayamsevak Sangh) särskilt starkt för att bryta det mönstret.

Misstänkliggörandet gäller också journalister som öppet kritiserar Indiens Kashmir-politik eller rapporterar från centrala Indiens djungelområden där det pågår krig mot den maoistiska gerillan och där den civila stambefolkningen utsätts för övergrepp. Att vara kritisk kallas för att vara anti-nationell, och krav har rests att ställa författaren Arundhati Roy infor rätta anklagad för landsförräderi för hennes öppna stöd för ett fritt Kashmir.

BJP satsar dessutom skickligt på att ta makten även i de delstater och regioner där man tidigare varit svaga. Exempelvis har man lyckats vinna regeringsinnehav i Assam och Manipur i nordöstra Indien, och man försöker nu intensivt att vinna terräng i Västbengalen, Kerala och Tripura, som varit vänsterns starka fästen i Indien. Man har stora förhoppningar att lyckas speciellt som det fordom stora kongresspartiet håller på att reduceras till obetydlighet, vänstern är utträknad i Västbengalen och allt fler regionala partier väljer att ansluta sig till BJP. Sist men inte minst är stödet från indier i diasporan, i USA, England, ja även Sverige, enormt för premiärminister Modi och hans regering.

Samtidigt som jag oroas över utvecklingen i Indien måste avslutningsvis tilläggas att jag älskar Indien, dess rika kultur och samhälle, dess gästvänliga människor. Inte minst älskar jag den än så länge vitala och sekulära intellektuella miljön i min indiska hemstad Kolkata. Och i Stockholm firades under hela veckan 15–20 augusti 2017 en kulturfestival med mängder av indiska inslag i form av konserter, dansföreställningar, filmvisningar, yoga och annat. Allt för att högtidlighålla 70-årsminnet av Indiens självständighet.

Lars Eklund

Den 13 april 2017 blev Mashal Khan, journaliststudent vid Abdul Wali Khan-universitetet, brutalt misshandlad till döds, anklagad för hädelse. Han blev 26 år. Foto: Outlook Pakistan

Inhumana hädelselagar

Inom Islam ska minoriteter faktiskt ges rättigheter och religionsfrihet råda.

Den 13 april i år blev den 26 år gamle Mashal Khan, journaliststudent vid Abdul Wali Khan-universitetet, brutalt misshandlad anklagad för hädelse. En videofilm visar en barbarisk mobb som slår och stampar på Khans blodiga, livlösa kropp.

Studenten Mashal Khan beskrev sig på sociala medier som humanist. Hans texter visade att han var intresserad av kvinnorättsfrågor och emot rasism. ”Ingen tror mer på profeten, frid vare med honom, än jag”, berättade en vän att han sagt. Vännen skrev vidare att Mashal sagt: ”Jag är inte skyldig till hädelse, jag är ju själv sufist.” Två dagar innan han dödades pratade Mashal i en lokal TV-kanal om studentfrågor och missförhållanden på universitetet.

Väggarna på hans rum på universitetet var klädda med posters på Che Guevara, den argentinske marxistiske revolutionären, och Karl Marx, den revolutionäre socialisten, liksom slagord som ”Frihet är en rätt som tillhör alla”. Han var aldrig rädd för att säga vad han tyckte. Han var känd för att inte vara rädd för att protestera mot orättfärdigheter och korruption.

Det sades att Khan hade anklagats för hädelse genom att tala nedsättande om islam, en farlig anklagelse i ett samhälle där enbart misstanken om att man inte har respekt för religionen kan innebära våldsamma reaktioner.

Premiärminister Nawaz Sharif fördömde mordet på Mashal Khan efter två dagar. Lite överraskande utnämnde den religiöse ledaren Muftin Naeem, grundare till Jamia Binoria, Deobandi, och religiös extremist, Mashal till martyr.

– Han var precis den människa som det här samhället inte kan tolerera, säger Mashal Khans far.

– Man kan kalla honom revolutionär, reformist, humanist eller vad du vill, men han var ingen konservativ person. Min son var en röst för alla som ingen röst har.

I samband med mordet arresterade polisen 33 personer, varav sex i universitetets personal. De har inte funnit något bevis som stöder anklagelsen för hädelse.

Mashal Khan är inte det enda offret för lagen om hädelse. Inte bara icke-muslimska minoriteter drabbas av lagen, utan också muslimer. De stränga lagarna används som vapen av fanatiker för att sätta dit rivaler, genomföra politiska vendettor, få fördelar i bråk om landegendomar, liksom för revansch och politisk rivalitet.

Hädelselagarna innebär att vem som helst som genom ord, oavsett om de uttalas eller skrivs, eller genom synliga orsaker eller direkta eller indirekta beskyllningar eller insinuationer smutskastar det heliga namnet på den helige profeten Muhammed (frid över honom) ska straffas med döden eller livstids fängelse, och dessutom bötfällas.

Hädelselagarna kom till 1860 i det som då kallas British Penal Code, strafflagarna som britterna stiftade i Indien, och består av ett fåtal lagparagrafer som ska skydda intressen hos olika religiösa grupper i Indien. Efter att landet delats upp i Indien och Pakistan ärvde Pakistan lagarna 1947. Hädelselagarna införlivades i Pakistans lagstiftning (avsnitten 295-B och 295-C) under general Ziaul Haqs diktatur.

Lagen utvidgandes 1982 genom en presidentorder till att omfatta avsnitt om skändning av den heliga koranen. Den som avsiktligt skändar, skadar eller förstör ett exemplar av koranen eller ett utdrag ur densamma, eller använder den i nedsättande syfte, ska straffas med livstids fängelse. Ett livstidsstraff här är inte ett uttryck för rättvisa utan snarare ett frestande verktyg i händerna på muslimska extremister. Ett verktyg som kan användas för att utöva religiös och juridisk utpressning på religiösa minoriteter, för personliga hämndaktioner.

Extremister i Pakistan nöjde sig inte med det här utan pressade diktatorn general Zia-ul-Haq att lägga till 295-C till den utökade brottslagsstiftningen Criminal Law Act III från 1986, det som blev hädelse mot den heliga profeten.

Sedan utökades omfattningen av lagen ännu mer genom en dom från den federala Shariat-domstolen som gjorde dödsstraff obligatoriskt när någon dömts för att ha vanhelgat namnet på profeten Muhammed (frid över honom). Dessutom lade man för första gången till att det krävdes religiösa kvalifikationer för att döma, det vill säga att endast en muslimsk domare fick hantera fallet (avsnittet 295-C).

Lagen stipulerar dödsstraff eller livstids fängelse om man vanhelgat namnet på den islamiske profeten. Den federala Shariat-domstolen i Pakistan tog bort alternativet livstidsstraff i samband med en dom i ett ärende 1991 och gjorde dödsstraffet till ett obligatorium, tillsammans med ett osedvanligt högt bötesbelopp.

En annan anmärkningsvärd synpunkt på det här lagavsnittet är frånvaron av uttrycken uppsåtlig eller avsiktlig i lagtexten. Att man släppt begreppen uppsåt och

avsikt gör hela lagtexten misstänkt, eftersom just de begreppen är en så viktig del av mänskligt agerande när man identifierar en straffbar handling. Enligt lagavsnittet 295-C ges alltså en person som utfört en kriminell handling utan uppsåt eller avsikt dödsstraff på precis samma sätt som en person som utfört den kriminella handlingen med uppsåt eller avsikt.

Pakistan skapades i islams namn 1947, då en majoritet av Indiens muslimer flyttade till Pakistan. Rättigheter och lagligt skydd för minoriteter uttrycktes tydligt i landets konstitution. I verkligheten lever sårbara minoriteter i ett helvete i Pakistan just på grund av landets konstitution.

Sex miljoner klassas som minoritet. demografisk uppskattning visar att ungefär fyra procent, det vill säga sex miljoner, av landets invånare tillhör en minoritet. Hinduer och kristna är de två största minoriteterna. De utgör tillsammans 83 procent av den icke-muslimska minoriteten i landet. Majoriteten av hinduer lever i Sindh och de kristna i Punjab. I landet finns även sikher, buddhister, parsi och ahmadier, och andra religiösa grupper är bhais, kalasha, kihals, liksom jainer.

Enligt en uppskattning anmäldes 336 hädelseärenden i Punjab 2014. För ögonblicket sitter 19 personer i dödsceller. Minst 702 fall mot minoriteter har registrerats i Pakistan. Sedan 1990 har åtminstone 65 människor mördats i Pakistan på grund av anklagelser om hädelse.

Det kanske mest kända offret för hädelseanklagelser är Asia Bibi, som åtalats enligt lagavsnittet 295-C av högsta domstolen. Asia Bibi, som också gått under namnet Noreen, dömdes för hädelse av en pakistansk domstol till döden genom hängning 2010. I juni 2009 var den kristna Asia Bibi inblandad i ett gräl med en grupp muslimska kvinnor som hon hade plockat bär tillsammans med. Kvinnorna blev arga på henne för att hon druckit samma vatten som dem. Hon anklagades sedan för att ha förolämpat profeten Muhammed, ett brott som hon förnekar, och anhölls och fängslades. I november 2010 dömde alltså en domare henne till döden.

Många upprop drogs igång för att protestera mot fängslandet av Asia Bibi, inklusive ett som samlade 400 000 underskrifter. Påven Benedictus XVI gick ut offentligt och krävde att anklagelserna mot henne skulle ogillas. Hon fick betydligt mindre sympati från sina grannar och de islamiska religiösa ledarna i landet. Vissa sade att hon skulle avrättas. Ministern för de kristna minoriteterna Shahbaz Bhatti och den muslimske politikern Salmaan Taseer mördades för att de talade för hennes sak och för sitt motstånd mot hädelselagarna. Asia Bibis familj fick gömma sig efter dödshot, och några hotade med att mörda Asia Bibi om hon släpptes ur fängelset. Hon sitter fängslad i skrivandets stund. Och många med henne.

> Pakistan har mist en människovän och reformist

Icke-muslimer är de primära målen för fundamentalister, och de använder hädelselagarna som ett vapen för att tvinga fram att andra konverterar till islam, samtidigt som de tar över land och företag med våld från kristna, stoppar kristna från att predika sin tro, och utnyttjar lagarna till att lösa konflikter, rivaliteter och hämndaktioner för sin egen vinning.

När det handlar om att lösa tvister och ta revansch utnyttjas lagarna för att anklaga inte bara icke-muslimer utan även muslimer för hädelse.

Många oskyldiga människor har blivit falskt anklagade på grund av de här lagarna, och antalet ökar fortfarande. Offer för anklagelserna har fått stryk, deras kläder har slitits från kroppen, de har misshandlats till döds, bränts till döds och förvisats från sina egna marker. Deras helgedomar, hus och lokaler, har attackerats, bränts ned och förstörts. Många som anklagas får utstå ett hårt medialt tryck. Polisen har pressat och utpressat dem. Domare har hotats, förföljts och mördats. Även om en anklagad har frikänts har extremister fortsatt att förfölja och mörda dem. Fortfarande sitter många i fängelse och väntar på en rättvis rättegång.

– Det har blivit extremt lätt att anklaga människor för hädelse, säger en representant för en fristående organisation för mänskliga rättigheter.

Den 1 augusti 2009 i Punjab mördades Musa, 4 år, Ummaya, 9 år, Asiya, 22 år, Asifa, 30 år, Akhlas Hameed, 42 år, Perveen, 50 år och Hameed Masih. De brändes till döds av terrorister, enbart för att de var kristna. De var alla oskyldiga barn, män och kvinnor som dödats utan att ha begått något brott. 68 hus plundrades och brändes ner, tillsammans med sju dyrbara liv.

Den lokala administrationen och polisen stod och tittade på, utan att kunna förhindra vad som skedde på grund av extremisterna och terroristerna. Den 30 juli 2009, plundrades först 64 hus och brändes sedan ner. Den heliga bibeln skändades. Människor på båda ställena tvingades fly för att rädda sina liv. Tre sådana här händelser ägde rum under två knappa månader i Punjab, den provins som blivit den farligaste i Pakistan för kristna.

De tragiska händelserna i Shanti Nagar 1997, Sangla Hill 2005, Bahmniwala 2009 liksom de ovanstående händelserna där oskyldiga människor bränts till döds har skakat många från hela världen.

Den här sortens händelser skapar ett hemskt och skrämmande islam, och hemska och skrämmande muslimer. Men islam är en religion som ger lagligt och socialt skydd åt minoriteter. Islam innebär religiös frihet för minoriteter, och betonar att de ska behandlas som jämlika medborgare i staten. I ett islamskt samhälle ska alla muslimer och icke-muslimer åtnjuta samma rättigheter, och religion får inte vara diskriminerande. Muslimer och icke-muslimer är jämlika i lagen i en muslimsk stat. I själva verket drabbas både muslimer och icke-muslimer av fundamentalism och extremism.

Lagar som hädelselagarna används för att skapa terror genom bombningar som dödar oskyldiga i islams namn. Den pakistanska regeringen och landets ledare lägger ner mycket energi på att behålla sin ställning. De är rädda för extremisterna. Mordet på Mashal Khan är ett typexempel. Polisen fann inga bevis för att Mashal Khan hade hädat. Det spelar ingen roll hur många människor som arresterats, efter några dagars upprördhet läggs undersökningen ner. Khans familj och vänner har förlorat en son och vän, Pakistan har mist en människovän och reformist.

Pakistan är i stort behov av människor som Mashal Khan för att inte bara reformera samhället utan också för att ändra lagskrivningarna och radera bort den omänskliga hädelselagen.

Rana Rizvi

Översättning Svante Nilsson

Ung, ateist och transsexuell

Erfarenheter från ett liv som annorlunda, hånad och hotad till livet.

Sumair är välklädd och vältalig och när vi ses i Stockholm för en pratstund, talar han och rör sig till synes bekymmersfritt i cafémiljön men så fort vi börjar prata på djupet märker jag vilka svårigheter han brottas med i sin vardag som transaktivist och ateist i ett muslimskt land. Helst av allt vill han bo i ett öppet samhälle som Sverige. I Pakistan lever han under hot varje dag.

Sumair är utbildad dataingenjör och frilansar som grafisk formgivare, men under sitt yrkesliv märkte han att fler företagsklimat inte accepterade honom som transman och dessutom ateist. Fördomarna på arbetsplatserna gjorde att han tog beslutet att jobba hemifrån och parallellt engagera sig i ideella organisationer som verkar för HBTQ-personers rättigheter.

– Jag vill genom mitt ideella arbete hjälpa personer med icke normativa sexuella läggningar och könsidentiteter.

Berätta om transgemenskapen i Pakistan!

– Transrörelsen är tudelad i mitt land. Synligheten för målgruppen är hög tack vare ”Khuwaja sura”, även kallad Hijrakulturen i grannländerna Indien, Sri Lanka och Bangladesh. Systemen har samma bas. Khuwajas och hijras består av transsexuella som går samman och lever utanför samhället i en egen gemenskap. De får respekt av religiösa skäl då många tror på deras övernaturliga krafter som intersexuella. I Pakistan är khuwayas mestadels underutbildade övergivna människor. Gemene man betraktar dem som intersexuella. De är inte medvetna om sin egen genusidentitet.

– Förutom denna grupp så finns det andra transgenus-personer, som mig, som identifierar oss själva efter egen uppfattning av självet, som man eller kvinna. På grund av att människor ser på khuwayas som intersexuella så är de säkra på ett annat sätt än mig. Tyvärr är transman-synligheten nästan noll i Pakistan för vi vågar inte vara öppna i vårt samhälle. I de flesta familjer tvingar föräldrarna sina transsexuella barn att gifta sig med sina kusiner för att dölja det hela och vi är på så sätt väldigt oskyddade. Även om samhället ser khuwaja-kulturen öppet så betyder inte det att de accepterar mig som transgenus-man. Genuskonceptet är mycket svårt att förstå i Pakistan, det känns som att det kommer ta 100 år att kunna få fotfäste.

– Transfobi är väldigt, väldigt vanligt- och på grund av denna rädsla ser vi döda kroppar varje vecka i vår transrörelse.

Hur är situationen för ateister i Pakistan?

– En ateist i Pakistan kan bli avrättad när som helst. Det finns artikel i The Pakistan Penal Code om Blasphemy law. Denna kan appliceras på icke-muslimer och dödsstraff tillämpas för den som överger islam.

– Jag drev en blogg i Pakistan tidigare som belyste HBTQ och icke-religiösa minoriteter. Bloggen blev snabbt blockerad och jag fick ett samtal från myndigheterna. Efter det vågade jag inte längre driva den. Rädslan för att bli avrättad innebar för mycket oro för mig.

Kan du beskriva det politiska klimatet i Pakistan?

– Oxomyron: Störst går först. Den som har pengar köper rösterna och kommer till makten.

> En ateist i Pakistan kan bli avrättad när som helst”

Vilken roll spelar klass/kast för din grupp?

– Pakistan är indelat i klass, kast och sekt. Idén om superioritet är väl etablerad. Är du från en privilegierad familj är ditt liv bättre förspänt, och är du inte det kan inte ens det juridiska systemet skipa rättvisa. Det pakistanska samhället präglas fortfarande av avsaknad av kvinnors rättigheter, syraattacker, hedersmord, och idén om kvinnans äktenskap med koranen gör att det är ett djupt patriarkalt samhälle i botten.

– Transrörelsen rapporterar allvarliga brott mot mänskliga rättigheter, trakasserier, våldtäkter, brutal misshandel etcetera. Polissystemet är korrumperat, när jag själv fick ta emot hot och anmälde dessa frågade polisen ut mig på ett kränkande sätt om min könsidentitet och fokuserade på det istället för brottet jag blivit utsatt för. De sa att jag ser annorlunda ut, avviker, så jag borde förändra mig själv för att undvika att bli utsatt för hot.

Hur ser lagen ut?

– Pakistans lagstiftning är emot HBTQ-personers rättigheter, artikel 377c är emot hela min grupp, enligt den lagen är det brottsligt att vara gay, lesbisk eller transgender. Vi ska få tio års fängelse och 72 piskrapp enligt sharia-lagen.

Hur ser HBTQ rörelsen ut i Pakistan?

– Tyvärr finns det inte en enad HBTQ-rörelse i Pakistan. Landet behöver minst 100 år till att kunna förstå koncepten och terminologierna.

Vilka är dina framtidsplaner?

– När jag var hemma i Pakistan arbetade jag för att upplysa människor och motarbeta dömande beteenden gentemot min grupp, och när jag talar om min grupp menar jag den större HBTQIA++ gruppen (Homo-bi-trans-queer-intersex-asexuella). Men koncepten jag arbetar med var alldeles för ”västerländska” för att människor skulle ta till sig kunskapen. Pakistans grundläggande konstitution är ideologibaserad på islam och islam är väldigt dömande när det gäller HBTQIA++ grupper, precis som andra abrahamitiska religioner. Jag ville ge människor från min grupp ett forum där de kunde uttrycka sina känslor och funderingar kring mental och fysisk hälsa men det var verkligen inte lätt.

– Våld gentemot personer med avvikande sexuella läggningar och könsidentiteter är mycket vanligt och när du väl kommit ut kan även din egen familj vända sig emot dig, skada dig eller döda dig.

Sumair ser framåt.
Foto: Johanna Sommansson

”Jag vill genom mitt ideella arbete hjälpa personer med icke normativa sexuella läggningar och könsidentiteter”

– Medveten om den komplexa problematiken i Pakistan, så vill jag här i Sverige arbeta med min aktivism. Jag vill skapa säkra asylboenden för HBQTIA++-flyktingar, detta är nästa nödvändiga steg att ta för Europa, som nu tar emot ett ökat antal människor som flyr på basis av diskriminering på grund av kön eller sexuell orientering.

Vilket var ditt syfte med Sverigebesöket?

– Jag blev utvald till Svenska Institutets ledarskapsprogram, Young Connectors of the Future, och efter programmet är jag här tillfälligt, med ett tillfälligt uppehållstillstånd och får inte tillgång till mina hormoner, trots att jag berättade om min medicinska status vid det första mötet med Migrationsverket (som då filmade mig). Det tillfälliga boendet är inte HBTQIA++-vänligt eftersom människor från alla möjliga bakgrunder bor här. De är homofobiska, transfobiska personer med Islamsk ideologi. Vi som har lämnat vårt land på grund av osäkra förhållanden och hot upplever samma problem på boenden här i Sverige.

Johanna Sommansson

Affisch för ett nytt parti Bibeksheel Sajha Party har, med den kände journalisten Rabindra Mishra i spetsen, nått stora framgångar bland unga och välutbildade i Katmandu. Foto: Henrik Schedin

Bergsland i förändring

En vänsterkoalition vann det första valet i Nepal efter inbördeskrigets slut.

Torsdagen den 7:e december gick halva Nepals befolkning till val. Den andra halvan av befolkningen hade redan lagt sin röst den 26:e november. Nu har rösterna räknats och en vänsterkoalition har vunnit valet och störst parti blir Communist Party of Nepal – Unified Marxist Leninist (CPN-UML).

Detta är det första demokratiska parlamentsvalet sedan inbördeskriget tog slut 2006. Kriget startade som ett Maoistiskt uppror mot ett feodalt samhällssystem som upprätthölls av ett hinduisk auktoritärt kungahus. Sedan dess har landet gått igenom en demokratiseringsprocess. Ett federalt system ska nu också införas för att decentralisera makten från Katmandu och de kulliga centrala delarna av landet som traditionellt innehaft makten.

> Nu hoppas det nepalesisiska folket på politisk stabilitet

Den nya och omstridda konstitutionen trädde i kraft 2015 efter segdragna förhandlingar och detta är det första steget in i ett demokratiskt samhälle. Nu hoppas det nepalesiska folket på politisk stabilitet.

Inför valet protesterade radikala Maoistiska grupper mot den nya konstitutionen och det demokratiska systemet och de har utfärdat attacker mot politiker och vallokaler. Det talades om att fler attacker skulle ske under valdagen den 7:e december. Turister uppmanades att stanna på sina hotell och all biltrafik i Katmandu var förbjuden för att höja säkerheten. Valet genomfördes dock utan förhinder och folk kunde lugnt gå och rösta.

I Katmandu var det god stämning på de bilfria gatorna och köerna var långa

till vallokalerna. Valdeltagandet var 67 procent av de röstberättigade och enligt internationella observatörer godkänt.

Den vinnande vänsterkoalitionen består av de två största kommunistiska partierna CPN-UML och Communist Party of Nepal – Maoist Centre (CPN-MC). De två partierna har sedan inbördeskrigets slut rört sig in mot mitten och CPN-MC har uteslutit sina mest radikala förgreningar. De båda partierna förespråkar visserligen marknadsekonomi, men säger sig ändå tala för de fattiga och utsatta grupperna i landet. Det som talas om som den främsta vinnande faktorn för vänsterkoalitionen är deras vänskapliga relation till Kina och deras nationalism. Dessutom har CPN-UMLs ledare kritiserat Indien kraftigt efter deras försök att styra nepalesisk politik de senaste åren, något som uppskattades av många nepaleser.

Det som talas om som den främsta vinnande faktorn för vänsterkoalitionen är deras vänskapliga relation till Kina

Indien införde en handelsblockad 2015 för att protestera mot den nya konstitutionen 2015. Blockaden lamslog Nepal, då det blev stor brist på bränsle i landet. Konflikten grundade sig att den nya konstitutionen fastställer Nepal som en sekulär stat och inte hinduisk, vilket inte uppskattades av Indiens konservativa och hindunationalistiska regering. Indien stöttade även folkgruppen Madhesi i södra Nepal, som har rötter i en indisk kultur och som hävdade att den nya konstitutionen diskriminerade dem.

De största konkurrenterna till kommunistpartierna var en högerkoalition där liberala Nepali Congress (NC) var det största partiet. NC grundades med det indiska partiet Indian Congress som förebild på 1950-talet och har sedan dess varit en demokratisk förespråkare. De senaste åren har partiet rört sig från sin socialliberala ideologi i en mer marknadsliberal och konservativ riktning. Partiet är fortfarande det näst största partiet i landet, men har inte lyckats konkurrera med de nu samarbetande kommunistpartierna. Främst för att de står Indien nära, och partiet har aldrig tagit avstånd från grannen i söder trots de senaste årens konflikter.

Värt att notera är också att ett nytt parti, Bibeksheel Sajha Party, med den kände journalisten Rabindra Mishra i spetsen, har nått stora framgångar bland unga och välutbildade i Katmandu. Partiet hävdar sig vara meritokratiskt och är en reaktion mot den korrupta och hierarkiska politikerklassen. De säger sig vilja förändra det politiska klimatet och effektivisera det politiska systemet.

”Vänsterkoalitionens vinst, tillsammans med Bibeksheel Sajha Partys framgång, är tecken på att Nepals befolkning vill se en förändring i det traditionella och konservativa samhället.”

Nepal är trots allt ett land i förändring. Mycket har hänt sedan inbördeskrigets slut men det finns många konservativa sociala strukturer som lever kvar.

Landet är fortfarande relativt isolerat i skuggan av sina två grannar Indien och Kina. Det är dessutom fortfarande ett land med stora ojämlikheter. Kastsystemet är fortfarande vid liv trots officiella förbud mot diskriminering av daliter. Landsbygden är mycket fattigare än Katmandu. Sexismen är påtaglig och de traditionella könsrollerna är svåra att rucka på.

Trots dessa motstånd är Nepal ett land i förändring. Metoo-rörelsen har visserligen inte nått landet, men fler och fler kvinnor väljer att skjuta på äktenskapet och de begränsningar det innebär. Nya lagar skrivs för att skapa ett mer inkluderande samhälle, och i och med valet kommer marginaliserade grupper få platser i parlamentet och en möjlighet att få politiskt inflytande.

Enligt den nya konstitutionen är ett kvoteringssystem infört där marginaliserade grupper har rätt till representanter i parlamentet. Kvinnor, personer med funktionshinder, diskriminerade etniska grupper och daliter har blivit tilldelade en viss procent av säten i parlamentet. De olika grupperna har kämpat för att bli tilldelade dessa platser och nu kommer de få möjligheter att göra sina röster hörda i det styrande organet.

FAKTA Nepals politik och styre
Styrelseskick: Federal demokratisk republik
Ny konstitution: 2015
Parlament: 275 valda ledamöter
Största partier: Nepals Kommunistparti (CPN), Nepali Congress, Nepals Maoistparti (ytterligare sex partier är representerade i parlamentet)
President: Bidhya Devi Bandari (2015–)
Premiärminister: Khadga Prasad Oli (2018–)
Officiellt språk: nepali
Huvudstad: Kathmandu
Invånare: 26,4 miljoner
Motto: ”Moder och moderland är större än himlen”.

President Bidhya Devi Bandari.
Foto: Ganesh Paudel, Creative Commons

Premiärminister Khadga Prasad Oli.
Foto: Krish Dulal, Creative Commons

Frågan är nu hur mycket den nya regeringen kommer att kunna genomföra. Även om vänsterkoalitionen har majoritet är statens resurser små. Nepals invånare har de senaste åren generellt sett fått en bättre privatekonomi. En stor del av landets ungdomar migrerar till Gulf-länderna för att jobba och skicka hem pengar till släkten. Det har länge larmats om en kompetensflykt och att landet tappar sin framtida arbetskraft, men det finns för få jobb i Nepal.

I och med denna ekonomi som bygger på hemskickade pengar växer det privata välståndet, men statens skatteintäkterna är fortsatt låga. Detta leder till att den privata välfärdssektorn växer men den statligt finansierade välfärden som är tillgänglig för de fattiga samhällsgrupperna stagnerar. Många samhällstjänster tillhandahålls av biståndsindustrin, internationella organisationer och frivilligverksamhet.

Om en vänsterkoalition kan vända denna trend och införliva sina löften om ett mer inkluderande samhälle återstår att se.

Henrik Schedin

Sydasiens Johan Mikaelsson intervjuar några av dem som arbetar för fred och rättvisa i Sri Lanka. Först ut i serien är Jehan Perera, chef för National Peace Council i Colombo. Foto: Johan Mikaelsson

”Freden måste organiseras”

Hur står det till med Sri Lankas fred? Fredsaktivisten Jehan Perera ger sin syn.

Under förmiddagen strömmar människor sakta in i byggnad som ägs av ett institut i Colombo som uppkallats efter Lakshman Kadirgamar, en av många politiker som mördades under krigsåren 1983–2009. Här ska endagskonferensen ”Nationella interreligiösa symposiet” hållas. Många har rest i timmar för att komma hit till förmiddagen. Vägar och järnvägar har blivit bättre, men Sri Lanka är en stor ö; fågelvägen är det cirka 50 mil från söder till norr.

De cirka 250 deltagarna medverkar i projekt som syftar till att få människor från folkgrupperna på ön att mötas på lokal nivå. Här i Colombo ska buddistiska, hinduiska, kristna och muslimska ledare från byar och städer i landet nu dela med sig av erfarenheter kring att få människor att börja prata med varandra, även om de inte tillhör samma etnicitet eller religion. Bakom projektet står den oberoende organisationen National Peace Council, som Jehan Perera var med och grundade redan under fredsprocessen 1994–1995.

De första projekten som syftade till att kyla ner de upphettade etniska och religiösa stämningarna inleddes 2013. Detta efter att muslimer allt oftare attackerades av singalesiska våldsverkare. Extremistiska Bodu Bala Sena, ”Den buddistiska kraftstyrkan” på singalesiska, hade ofta fingrar med i spelet. I juni 2014 blev det värre: I Aluthgama på sydvästra kusten dödades fyra muslimer och uppemot 80 skadades. Hundratals hem och affärer förstördes helt eller delvis, liksom flera moskéer och muslimskägda inrättningar.

Med tanke på öns historik kring etniskt våld var händelserna särskilt illavarslande. Det etniska våldet som riktades mot tamiler, från 1956 och framåt, banade väg för ett långvarigt inbördeskrig. Med den vetskapen går det inte att bara se på. Det går att gjuta olja på vågorna. Det gör Doktor Jehan Perera, som leder National Peace Council. Det råder ingen större tvekan om att han är en ihärdig fredsaktivist. Vi rekapitulerar, när vi senast sågs pågick kriget.

– Allt har förändrats till det bättre, väldigt mycket till det bättre. Att kriget tog slut är en av de bästa sakerna som hänt Sri Lanka. Under kriget levde vi alla i osäkerhet. Bomber exploderade, barn rövades bort, människor blev skjutna, det fanns landminor.

> ”Freden måste organiseras. Folk interagerar inte automatiskt över etniska och religiösa skiljelinjer. Därför måste vi praktiskt möjliggöra mötena.”

Han säger att även efter kriget genomgick landet en svår period. Regeringen och ledarna som då var vid makten betonade säkerhet och att det skulle hållas hård kontroll i de norra och östra delarna, där den tamilska LTTE-gerillan fanns fram till krigsslutet 18 maj 2009.

– Människor där var lättade över att kriget var slut, men kände samtidigt att den dåvarande regeringen förtryckte dem. Även i övriga landet var det uppenbart att regeringen kunde agera med straffrihet och begå människorättsbrott.

Genom maktskiftet 9 januari 2015 ändrades tillståndet i landet.

– De flesta är nog överens om att vi kan vara trygga nu. Vi behöver inte bekymra oss om att vi ska försvinna. Känslan av säkerhet är det viktigaste. Och det tror jag alla håller med om, även i norr och öster, även om människor där är upprörda över att vara övervakade.

Fortfarande är det stor militär närvaro i norr. Civila väntar på att få tillbaka mark och får inga svar om anhöriga, som försvunnit under krigets sista fas och åren efter. Fattigdomen i norr och öster är också mer påtaglig än i övriga delar.

– Jag känner ändå att ön rör sig på rätt väg. Det går i en riktning mot lösningar, försoning och att få landet att läka ihop, så att människor på ön ska kunna leva här tillsammans. Problemet är att det går långsamt, det är en långsam resa.

En förklaring, enligt Perera, är att regeringen består av partierna SLFP (Sri Lanka Freedom Party) och UNP (United National Party), som av tradition alltid varit i opposition mot varandra. Rivalitet finns kvar, även om de nu ska arbeta tillsammans. Det tar energi när överenskommelser ska träffas. Motståndet mot förändring är starkt i vissa kretsar. Det är dessutom ett faktum att en majoritet av den singalesiska majoriteten stödde den tidigare presidenten, Mahinda Rajapaksa, vid senaste valet. President Maithripala

”Det är farligt att låta oss luras att tro att det är över. Ett stort slag väntar oss.”

Sirisena tog hem segern tack vare röster från UNP-anhängare, samt minoriteterna: muslimer och tamiler.

– Trots allt är det en långsam och stadig rörelse framåt. Det går inte bakåt, inte neråt. Det är ett skäl att vara optimistisk, säger Jehan Perera.

När man lyssnar här idag så blir det tydligt att inget är gratis när det kommer till försoning och att bygga band mellan de olika grupperna, att freden måste organiseras.

– Ja, det måste organiseras. Om det inte organiseras av någon extern part, och möjliggörs internt i landet, så pratar inte alla människor automatiskt med varandra över de etniska och religiösa klyftorna. De kanske inte attackerar varandra eller ser på varandra med misstänksamhet, men de tar inte automatiskt kontakt och börjar prata eller umgås.

Enligt Perera är det viktigaste NPC kan göra att erbjuda en mötesplats och att vara sammankallande. På så sätt kan missuppfattningar klaras ut, innan de cementeras till än hårdare fördomar. Lärdomar om hur andra tänker och varför de gör det kan skapa mycket gott.

– Alla dessa religiösa ledare från olika delar av landet har hittills varit mycket glada att få vara tillsammans här idag. De delar med sig av det de har upplevt, berättar om vad de har lyckats göra i sina områden för försoning och fredsbyggande.

Han tror att det kan ske i ännu större skala. NPC vill visa att det går. Regeringen, inte minst ministern för nationell samexistens, Mano Ganeshan, som också finns på plats under konferensen, har visat intresse för modellen.

Företrädare för de fyra stora religionerna på ön på konferens i Colombo. Foto: Johan Mikaelsson

Men det finns oroande tecken, senast utbröt oroligheter i Gintota i november 2017.

– Det var ett exempel på hur en obetydlig trafikolycka växte till en stor konflikt mellan två grupper. Det finns en tendens att människor tar lagen i egna händer och vill spöa upp en förare eller bränna ett fordon. Sker det inom en folkgrupp görs inte den etniska tolkningen, men om de inte har samma etniska tillhörighet så trappas det upp.

Enligt Perera tyder mycket på att vissa grupper vill utnyttja dessa tillfällen och ansluter för att förvärra situationen. Inte sällan finns kopplingar till lokala politiker. Föreställningen är att om de visar att de slåss för sitt folk så kan de vinna röster.

– I det här fallet ingrep regeringen ganska snabbt. De tog det på allvar, polisen agerade och våldet stoppades. Regeringen visade att våld var oacceptabelt. Premiärministern reste till platsen och klargjorde att skyldiga måste identifieras, gripas och straffas.

I norr väntar den 27 november den så kallade ”Martyrernas dag”, som instiftades av LTTE-ledaren Velupillai Prabhakaran (1954–2009) för att hedra dödade gerillasoldater. Perera tror inte att uppmärksammandet kommer att leda till oroligheter. Han tror att båda parter i nuläget agerar med återhållsamhet.

Men tortyr är fortfarande en utbredd metod, som används av säkerhetsstyrkorna?

– Det har kommit en ny rapport som visar att 50 människor som lämnat landet uppger att de har torterats under de senaste två åren. Det har tagit oss med överraskning. Vi trodde inte att det förekom nu att tamiler utsattes på det sättet. Vi vet att polisen använder det, även mot vanliga brottslingar.

Den rapport Perera refererar till är den från International Truth and Justice Project Sri Lanka, som leds av den sydafrikanska människorättsadvokaten Yasmin Sooka. Organisationen har under flera år lyft fram bevis för systematiskt sexuellt våld riktat mot unga tamiler som misstänkts för att ha varit involverade i LTTE. Han hyser visst tvivel eftersom en domstol i Storbritannien slagit fast att bevis fabricerats i ett fall och att flyktingskälen inte godtogs.

– Regeringen måste låta undersöka detta och säga om detta sker eller inte. En oberoende utredare skulle kunna utreda och ta fram sanningen om detta.

Enligt Perera visade senaste rapporten från Human Rights Commission of Sri Lanka annars att fler fall av tortyr rapporterats utanför de tidigare konfliktområdena i norr och öster.

– Det är en utbredd användning. Som

måste stoppas, säger Perera med eftertryck. Det är ett långdraget problem över hela ön. Regeringen borde hantera det, och kommer att göra det, men det krävs utbildning eftersom befolkningen tror att det är nödvändigt för att få sanningen ur exempelvis misstänkta tjuvar.

Attityder måste förändras på djupet i samhället, enligt Perera.

Samtidigt pågår processen i FN:s råd för mänskliga rättigheter, tror du att Sri Lankas regering nu kommer att arbeta efter den tidplan som fastställts?

– Jag tror det. Det här skiljer sig från frågan om tortyr. Specifikt ska regeringen arbeta med löften att inrätta mekanismer för övergångsrättvisa, så som en sanningskommission, kontor för försvunna personer, och en kommitté för kompensation, och mekanismer för ansvarsskyldighet för att se vilka typer av människorättsbrott som begicks och att straffa de som begick fel. Den processen är på gång.

Enligt Perera inrättas ”Kontoret för försvunna personer” (jo, översättningen blir så) inom kort. Vilka som ska arbeta med frågorna diskuteras på högsta regeringsnivå. Lagstiftningen är även förberedd för sanningskommissionen och krigsskadeståndskommissionen. Däremot kan det ta tid att få till mekanismen som handlar om ansvarsskyldighet, den specialdomstol som ska ta hand om de som anklagas för krigsbrott.

– Frågan om krigsbrott är mycket omtvistad här. Den singalesiska folkmajoriteten tycker i det stora hela att det var rätt att eliminera LTTE, vilket det tamilska folket inte håller med om. Det finns en klyfta. Men singaleserna är i majoritet och det är mycket svårt för regeringen att gå emot majoriteten av singaleser och deras tänkande om detta. Att straffa de soldater som vann kriget … det blir mycket svårt.

Även om det bara kanske rör en del soldater?

– Att bara komma till den punkten. Mycket propaganda har förekommit. Det har framställts som att detta bedrivs mot hela militären, att den skulle förödmjukas. Att den tamilska diasporan leder en internationell komplott för att straffa krigshjältarna. Det blir svårt att skingra det. Processen med sanningssökande och att ta reda på vad som hände med alla försvunna människor ses även den som något som görs för att straffa de soldater som vann kriget. Det ses som att ett stort antal soldater skulle komma att straffas, inte bara ett fåtal som gjorde förskräckliga saker under kriget.

Det blir svårt att få människor att tänka om, enligt Perera, och det kommer att ta tid. Det kan ske stegvis, genom att offren först kompenseras. Sanningen får sedan träda fram. I sinom tid kan frågan om ansvarsskyldighet för krigsbrott tas upp.

Några av de militära ledarna har antytt att fel kan ha begåtts.

– Vad generaler och befälhavare har sagt är att om det kommer fram att fel har begåtts så är de inte rädda, de kommer att svara på det som kommer fram. Det är vad de har sagt, men det blir svårare att verkligen implementera de orden.

Det tar tid, som i forna Jugoslavien, där några av de tidigare ledarna slutligen straffades.

– Ja, det kommer att ta mer tid. Och i Jugoslavien, där de förra ledarna och militären i Serbien förlorade slaget om Bosnien och miste sin position, tog det ändå mellan tio och 15 år att ställa dem inför rätta. Här är det motsatt, här anklagas de personer som i den etniska majoritetens ögon räddade landet. De vann kriget och ses som hjältar. Att då straffa dem, kommer att bli mycket svårare.

De tidigare ledarna har fortfarande makt och har inte gett upp kampen om att än en gång styra landet.

– Det ska kommas ihåg att den tidigare presidenten och hans parti vann merparten av den etniska majoritetens röster. Han förlorade valet 2015 för att minoriteterna röstade emot honom. Men i folkmajoriteten hade han störst stöd, och det är möjligt att det finns kvar.

Det är en intressant tid med lokalval (hölls i februari 2018) och nationella val om några år.

– Det är en helt unik situation, där de två partierna och deras ledare arbetar tillsammans. Även om det innebär mycket spänningar så är det en bra period för landet. Det går långsamt, men stadigt framåt och det sker på bredden, i samförstånd. Några klagar förstås, men många anser att det är bättre så här och det tycker även jag.

Det förefaller som ett historiskt tillfälle.

– Det är verkligen det. Och jag tror att också det internationella samfundet och utländska regeringar inser det. De vill inte straffa den här regeringen för hårt. Internationella människorättsorganisationer driver på hårt. De vill att idealiska förhållanden ska råda. Och tamilska grupper. Dessa driver på hårt och är mycket kritiska. Vi är mer en fredsbyggande organisation och måste förstå att det finns problem för regeringen att överbrygga, och vi vill se det hända. Vi vill också att det ska gå fortare och med ökat politiskt mod. Men vi måste acceptera att det är politikerna som måste fatta besluten. De är i frontlinjen.

Johan Mikaelsson

När Arundhati Roy signerade böcker under sitt besök i Göteborg ringlade sig köerna långa, som här efter seminariet på Bokmässan torsdagen den 28 september 2017. Foto: Johan Mikaelsson

Varnar för ett kommande slag

Arundhati Roy kom, sågs, pratade och signerade vid Bokmässan 2017.

Bokmässan 2017 blev inte lik någon tidigare upplaga. Göteborg höll andan under det demonstrationsgrepp nazister tillåtits ta. Trogna mässbesökare stannade hemma, andra gick ut för att manifestera mot intolerans. Inne på mässan pratade alla, från indiskan Arundhati Roy till norrbottningen Mikael Niemi, om att stå upp för det fria ordet. Roy oroas av högerextremismen: ”Det sprider sig som konvulsioner. Ett stort slag väntar oss.”

Arundhati Roy kom, sågs och signerade. Jo, hon pratade också, mycket om ämnet på toppen av agendan. I två månader har hon tvingats förklara sitt val att komma till Bokmässan i Göteborg, när nazister skulle demonstrera utanför. Hon förklarade att hon länge tagit strid mot högerextremister, vilket hon skrev om i Dagens Nyheter 16 augusti.

Arundhati Roy har utnyttjat berömmelsen efter *De små tingens gud* som kom ut 1997 till att nå ut med journalistik och samhällsdebatt. Nu är hon tillbaka i romanens värld. Sveriges Radios Marie Lundström intervjuade Roy i sitt program ”Lundströms bokradio”.

– Det finns saker som enbart fiktionen kan göra. Det är det jag är intresserad av. Det som bara kan åstadkommas i en roman. Inget annat medium kan göra det som *Den yttersta lyckans ministerium* kan göra som roman, det som framtvingar och driver på allt det som sker i romanen, förklarar Arundhati Roy i intervjun.

I den nya romanen blir en kyrkogård i Delhi till ett paradis för outsiders, en plats för sökande av den lycka som är tillfällig.

– I min roman om samtiden ryms Indien av idag. Konflikter, indisk politik och de högerextremas framväxt. De kontrollerar allt idag, säger Arundhati Roy.

Romanens huvudperson Anjum är hermafrodit och en andra huvudperson, Adam, är en muslim, som tagit sig namnet Saddam Hussein. Begreppet *hijra* som beskriver överskridandet av könsgränser är centralt och konflikten i Kashmir mullrar i bakgrunden. Kyrkogården är en metafor för världen idag, där vi alla kanske bor på en kyrkogård, i ”en galen tid” präglad av klimatförändring och politiska konvulsioner.

Roy såg framväxten av högerextremismen i Indien redan innan hindunationalistiska BJP vann mark andra halvan av 1990-talet. Hennes observationer hade då avfärdats från många håll. Nu har det högerextrema enligt Roy tagit kommandot i Indien och går framåt runtom i Europa. Hon beskriver ett tumult i Indien, där kapitalismen som ska ta hand om människor inte förmår göra det.

– Jag vill skriva en roman som var som en stad, rymmer på både våld och ömhet och mjuk närhet, översätter Marie Lundström Roys ord.

Roy säger att staden är i ständig förändring, den omformar sig själv hela tiden. Där kommer romanen till sin rätt. Hon har låtit förvandla sig själv, har absorberats av berättelsen och har ”skrivit med sin hud, svettats ut romanen”. Hon säger att hon har lagt all sin energi och alla sina

Såpbubblor – ett sätt att möta en nazistdemonstration. Foto: Johan Mikaelsson

färdigheter i romanen.

– Det är en ynnest att kunna få göra det ännu en gång, konstaterar hon.

Hennes läsare håller med. Än en gång kan hon vinna det prestigefyllda Bookerpriset. Arundhati Roy har av läsare setts som det paradis på kyrkogården som beskrivs i romanen, någon som alltid finns där och gör allt för mig. Kanske är det så?

– Vi är en grupp människor som gör allt för varandra, vad som helst. Det räddar mig, ger mig skydd och sätter ett leende på mina läppar, nästan varje dag, säger Roy,

Det är, avslutar Marie Lundström, som i Bob Dylans sång ”Shelter from the storm”.

Som försvarare av mänskliga rättigheter har Roy länge levt under hot. För några veckor sedan mördades journalisten Gauri Lankesh, en känd kritiker av hindunationalismen. Hon sköts till döds utanför sitt hem i Bangalore. Rädsla är en naturlig följd av våldet. Det finns enligt Roy en självbevarelsedrift, som leder till avvägningar i vad som kan sägas, när och hur det kan läggas fram.

Journalisten Ulrika Nandra, som själv har rötter i Indien, intervjuade Roy för Sveriges Radios ”Studio ett” under lördagseftermiddagen. Samtidigt hovrade helikoptrar utanför fönstret när Nordiska motståndsrörelsen skulle demonstrera och motdemonstranter förberedde sig för att hindra dem. Mittemellan stod polisen, som ett hinder för att folk inte skulle slå ihjäl varandra på gatorna.

Roy rördes till tårar av det hon såg i Göteborg, hur människor läste och sjöng som ett svar mot högerextremism. Hon menar att en renodlad fascism breder ut sig i Indien, och nu har ett grepp om de statliga myndigheterna. På gatorna lynchas människor av hindunationalister.

– Människor lät hindunationalismen ske, de låtsades att det var bara en konservativ regering. Men det vi ser är regelrätt förföljelse av minoriteter, stora minoriteter – hundratals miljoner. En lynchning av en muslim kan läggas ut på Youtube, det rättfärdigas med något rykte om att någon har ätit eller transporterat nötkött, säger hon i intervjun.

Världen är på en och samma gång skrämmande och vacker, konstaterar Roy. Hon anser att alla romaner är politiska, att det som utelämnas är lika politiskt som det som nämns. För Indiens del är det som är mest skrämmande, enligt Roy, att landet leds av politiker som styrs av rädsla.

– Katten är ute ur väskan”, säger hon.

Polishelikoptrarna hade slutat surra i luften, men efter en stund var de tillbaka. Det är inte över än, konstaterar Ulrika Nandra och Roy svarar med att höja det som måste ses som ett varningens finger, ett omen för vår tid.

– Det är farligt att låta oss luras att tro att det är över. Ett stort slag väntar oss.

Vi som är journalister måste försöka förstå den värld vi lever i. På lördagsförmiddagen hade jag och en journalistkollega sett människor utanför en ICA-affär i Mölndal stanna upp. De iakttog de hundratals mestadels svartklädda männen och kvinnorna som samlats på parkeringsplatsen med sina grön-svart-vita fanor. De såg demonstranter med sköldar, kängor, hjälmar och kraftiga handskar, förberedda som frontsoldater för en batalj mot polis och motdemonstranter inne i Göteborg. Några bar plakat. Ett tjugotal personer, främst politiker och journalister, pekades ut som ”förbrytare”.

– Det är ju förfärligt, konstaterade en medelålders man vid åsynen av så många nazister på en och samma plats.

Polisens presstalesperson, Hans Lippens, svarade på frågan om vad han anser att människor som kommer för att handla mat ska behöva se detta:

– Det är naturligtvis bedrövligt.

Sverige har valt att hålla högt i tak när det kommer till yttrandefrihet. Hets mot folkgrupp är förbjudet i lag. Rörelser som står för ideologier som gett upphov till folkmord är inte förbjudna, såvida inte nazistiska symboler används öppet.

Medlemmarna i NMR, som vi pratade med, sa att de föredrar att kallas nationalsocialister. I folkmun är de nazister. De hade sett fram emot den här dagen. Deras idéer är inte nya; etablissemanget måste bort och merparten av alla människor som kommit till vårt land från andra länder ska skickas tillbaka. Det ska ske genom en ”Nordisk revolution, utan pardon”. I grunden finns gamla konspirationsteorier om att judar styr världen.

En man trampade med återhållen ilska otåligt runt på parkeringsplatsen. Han sa sig ha gjort motstånd mot nazister flera gånger tidigare.

När tåget bestående av cirka 500 demonstranter marscherade iväg ställde sig tre personer, varav en mamma med ett litet spädbarn, med en spontant tillverkad banderoll för att visa dem alla sin avsky inför deras ideologi. Inne i Göteborg väntade en mur av poliser och motdemonstranter.

Arundhati Roy signerar sin senaste roman.
Foto: Johan Mikaelsson

Allt tog stopp utanför en annan ICA-affär, när demonstrationens ledare inte hörsammade polisens instruktioner om färdriktning. Sköldbärarna gjorde en våldsam framstöt, där journalister kallades ”folkförrädare”. Efter att polisen, som har våldsmonopol, ingripit med batonger var det hela över på ett par minuter. Polisen beslutade att demonstrationen skulle avslutas.

Det blev stökigt och bråkigt, men inte på den nivå som hade befarats. Flera poliser skadades dock och drygt 20 NMR-demonstranter greps, misstänkta för våldsamt upplopp. En motdemonstrant greps, men fler är misstänkta för våldshandlingar. Händelserna har beskrivits ingående i svenska medier.

För Bokmässans del stal hela uppladdningen inför lördagens demonstration uppmärksamhet. Som några konstaterade tog den bort den riktiga mässglädjen. De flesta medborgare blir bedrövade och trötta av att se människor förespråka och bruka våld mot andra människor, att höra dem säga att de vill bortse från demokratiska principer och rasera det samhälle vi

gemensamt förvaltar och bygger och som generationer före oss har byggt upp.

Nej, årets mässa liknade inte de tidigare. Redan förra året stod NMR-demonstranter utanför Bokmässan. Få tog särskilt stor notis om dem då. Den högerextrema tidskriften Nya tiders medverkan hade fått andra utställare att bojkotta mässan 2016. I år tog frågan om att medverka eller inte medverka verklig skruv. Alla fick motivera sitt val. Inne på mässan diskuterade människor. Frågan var i ständigt fokus. Svenska PEN-klubben arrangerade tillsammans med Berättarministeriet tre dagar av högläsning ur Anne Franks dagbok under rubriken ”Min röst” – för yttrandefrihet och mot rasism.

Tillbaka på bokmässan efter tumultet på stan var det befriande att se ett seminarium med utgångspunkt i Paul Frigyes bok *Exil*. Den handlar om sju människor i Sverige som kämpar för bättre förhållanden sina olika hemländer. I vår fristad kan dessa människor göra sina röster hörda.

Författaren Mikael Niemi, ”från Norrbotten, uppe vid ishavet”, inledde en stund senare sitt scenframträdande på Internationella torget om sin nya bok *Koka björn* med att understryka att han är stolt över att bli inbjuden.

– Det är ju som ett Ordens tempel, att få komma hit till Bokmässan. Trots att det nu är en del störningar i Göteborg, så tog jag det beslutet, att det är viktigt komma hit. Ingen ska få tysta mig. Och jag tror att ni känner samma sak, att ingen ska få tysta er. Stort tack för att jag får komma hit!

De här dagarna och diskussionerna kring demonstrationsfrihet och yttrandefrihet väcker fler frågor än det finns svar just nu. Den svenska polisen har en del att brottas med, förutom det dagliga ”buset”, liksom lagstiftarna, som sätter reglerna för brottningsmatcherna.

Vid Bokmässans sista utrop i högtalarna det här året, klockan fem på söndagseftermiddagen när mässan skulle stänga, konstaterade rösten i högtalaren att 2017 inte blev som tidigare bokmässor. Det fångade den lite dystra stämningen, som infunnit sig hos utställare och besökare, och utropet avslutades med orden:

– Puss och kram!

En stilla applåd spred sig runtom i lokalerna. Vi frågar oss hur det ska bli nästa år.

Johan Mikaelsson

Naxaliternas uppror

Arundhati Roys reportagebok nu på svenska.

När det tar stopp i läsningen av romanen *Den yttersta lyckans ministerium* (2017) tar jag istället upp den tunna reportageboken *Vandra med kamrater* (2017). I reportaget som publicerades i Indien och USA redan 2011 ryms ett slag om makt, landområden, ideologi, mineralrikedomar, rättigheter och ekologi i det som stolta indier kallar ”världens största demokrati”. Enligt Roy handlar slaget i grund och botten om Indiens själ.

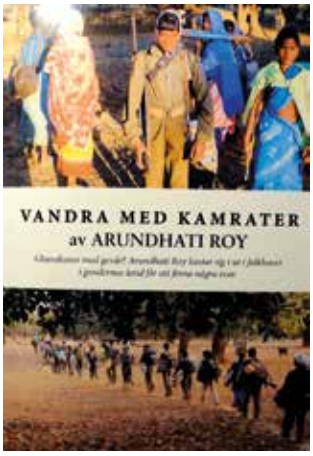

FAKTA Vandra med kamrater av Arundhati Roy
Översättning: Björn Nilsson
Utgiven av: Oktoberförlaget
(2017, 95 sidor)

I reportaget ger Arundhati Roy en bild av den motståndsvåg som stamfolk under samlingsnamnet naxaliter drivit i uppemot hälften av Indiens 29 delstater, företrädesvis i landets centrala delar där det bor en mängd olika stamfolk. Konflikten eskalerade efter 2004, men har gamla och djupa rötter.

Trots att våldet har krävt uppemot 15 000 människors liv är konflikten föga känd. Varken indiska eller internationella medier följer den på djupet.

Allt tar sin början i staden Dantewada, som ligger lite till sydost om Indiens mittpunkt i provinsen Chhattisgarh. Roy genomgår, som sig bör i ett längre reportage, en del strapatser och möter mestadels unga frihetskämpar med gamla, stulna gevär i händerna – varje bössa har sin egen historia.

Bara att beskriva och försöka fördjupa allmänhetens kunskap om något som ses som ett farligt hot mot den indiska staten innebär att ta risker. Roy gör det ständigt, och på flera olika plan. Romandebuten 1997 med De små tingens gud gav henne en plattform att nå ut. Och hon har använt den.

Berättelsen präglas av Roys vakna ögon och klara blick. Hon ser med kritiska ögon på den indiska staten när det kommer till hänsynslös rovkapitalism som slukar människor i dess väg vid gruvdrift och vattenkraftsprojekt, de högsta kasternas och maktelitens grepp om massorna och hindunationalismen, den tickande bomben som när som helst kan explodera igen.

Reportaget är av klassiskt snitt och skulle platsa i en reportagekanon, inte minst som inspiration för journalister. Roy ger detaljerade beskrivningar av människor, miljöer och detaljer och väver in politiska fakta och fylliga analyser baserat på sina infallsvinklar. Berättelsen flyter på. Detta är en bok för sträckläsning. Tråkigt blir det aldrig för den som har ett intresse för Indien – eller för goda reportage i allmänhet. Bilderna, som Roy själv tagit, tillför lite av det som en text aldrig kan säga.

Det som stannar kvar efter läsningen är porträtten av människorna som slåss för en bättre framtid. De tycks inte allt för präglade av maoistiska idéer, snarare är den bild som framträder att de kämpar för rättvisa förhållanden och någon form av logik i ett land där små människor ofta mosas under nedärvda orättvisor.

Den som läst Roys två romaner och är nyfiken på hennes reportage ska inte låta sig skrämmas av den här bokens reaktionära, revolutionära förpackning. Och även ett reportage med några år på nacken kan göra att fler får upp ögonen för en långdragen konflikt som knallar på i skogarna, på fälten och i byarna mitt i det gigantiska Indien. Hur står det till där idag? Frågan dröjer sig kvar.

Johan Mikaelsson

Läder och tegel

Den snabba expansionen i Bangladeshs huvudstad Dhaka kommer med ett högt mänskligt pris.

Männen i tegelfabriken bär tio till femton tegelstenar på sina huvuden från brännugnen för att lasta dem vidare på en lastbil. På en vadderad huvudbonad staplar de tegelstenarna på sina huvuden. Foto: Troy Enekvist

Ute längs kanalen släpar ett barn en hög med djurhudar, för att lägga ut dem i solen för att torka. Foto: Troy Enekvist

Det röda dammet tränger sig in överallt. Det lägger sig som ett strävt lager över kroppen, letar sig in i munnen, näsan och alla andra öppningar och vrår. Försöker man torka dammet ur ögonen ger det bara en motsatt effekt. Lyfter man blicken ser man hur det röda dammet, den svarta röken och den blå himmelen kontrasterar mot varandra.

Bangladesh har historiskt sett varit ett jordbruksland. Jordbruket har länge stått för majoriteten av landets inkomster och ger arbete till omkring två tredjedelar av befolkningen. Men under de senaste decennierna har det skett stora förändringar. Klädindustrin har tagit över som landets största inkomstkälla.

Den oerhörda hettan kommer inte ovanifrån, utan den kommer från marken – underifrån. Under sanden bränns tusentals tegelstenar. Arbetet börjar några hundra meter bort där tegelstenarna gjuts i formar. För att torka i solen radas de upp i långa rader som omger hela bränneriet. Därefter läggs de in i ugnen för att brännas.

Bangladeshs huvudstad Dhaka är en stad som svämmar över med människor från landsbygden. Staden växer explosionsartat – med både stora industriområden och bostadsområden av olika slag.

– Jag startade mitt jordbruk för 28 år sedan. Under de åren som jag odlat har vintrarna blivit allt kortare. Det blir inte längre riktigt kallt på vintrarna samtidigt som somrarna blir mycket längre och varmare. Det leder till att landet torkar på somrarna och svämmar över under regnperioderna, säger Ibrahim Mia, jordbrukare i Maningkanj.

Ibrahim Mia berättar vidare att det tidigare varit sex årstider. Nu har det gått till att bara vara fyra stycken kvar. Vädret har blivit allt mer extremt. Mellan träden, bortanför Ibrahim Mias hus, kan man se en röd dimma. Ur den röda dimman myllrar en svart rök från stora skorstenar ut. Det röda dammet och röken kommer från en av alla tegelfabriker som har slagit upp på andra sidan åkern.

> ”Klädindustrin har tagit över som landets största inkomstkälla”

– Det kommer fler och fler av dem. De värmer upp omgivningen omkring och dödar våra grödor. Dammet och röken lägger sig sedan som ett täcke över fälten och förstör allt, säger Ibrahim Mia.

Tegelfabriker slås upp i tusental. Tegelfabrikerna öppnas ofta upp på odlingsbar mark som de hyr för att där producera byggmaterial som sedan skickas till Dhaka.

När livet på landsbygden blir allt svårare söker sig fler och fler människor in till huvudstaden. Teglet tar sig exakt samma väg för att göra det möjligt för Dhaka att fortsätta växa.

Männen i tegelfabriken bär tio till femton tegelstenar på sina huvuden från brännugnen för att lasta dem vidare på en lastbil. På en vadderad huvudbonad staplar de tegelstenarna på sina huvuden.

En av männen tänder en cigarett. När han tagit ett bloss och för bort cigaretten från munnen är filtret rödfärgat av damm.

Tegelstenarna transporteras med lastbilar och båtar via floderna till Dhaka. Flodsystemen i Bangladeshs används på ett rigoröst sätt. Den största floden Brahmaputra kommer från Himalayas smältvatten norr om Bangladesh. Den rinner sedan genom hela Bangladesh för att mynna ut i Bengaliska havet. Brahmaputra förgrenas under sin väg ner i flera mindre floder, till exempel Buriganga som rinner igenom Dhaka. Det är på Buriganga som gods från hela landet kommer in till huvudstaden.

Dhakas industriområden är inne i en stor expansion. Textil- och läderexporten från Bangladesh är sedan 90-talet landets

Dhaka svämmar över med människor från landsbygden. I staden ska de bo och arbeta. Foto: Troy Enekvist.

största inkomstkälla. Då lönerna kan hållas på en väldigt låg nivå och arbetskraft finns i överflöd, är Bangladesh en dröm för entreprenörer.

Mitt inne i Dhakas gamla stadsdelar ligger Hazaribagh. Det är här, i mitten av ett av de folktätaste områdena i Dhaka, som majoriteten av garverierna ligger.

Här är marken täckt av en stinkande blandning av sopor, kadaver och ben från olika djur. En kanal slingar sig mellan skjulen. Vattnet är kolsvart. Följer man kanalen ser man att vattnet kommer ut från stora tegelhus. Det är här processandet av läder pågår. Ute längs kanalen släpar ett barn en hög med djurhudar, för att lägga ut dem i solen för att torka. När alla hudar är utlagda går han tillbaka in i garveriet för att hämta fler. Inne i fabrikerna står män i stora kar med kemikalier upp till midjan. Hudarna processas och färgas i stora trummor. Arbetarna springer runt i kemikalierna i bara flip-flops.

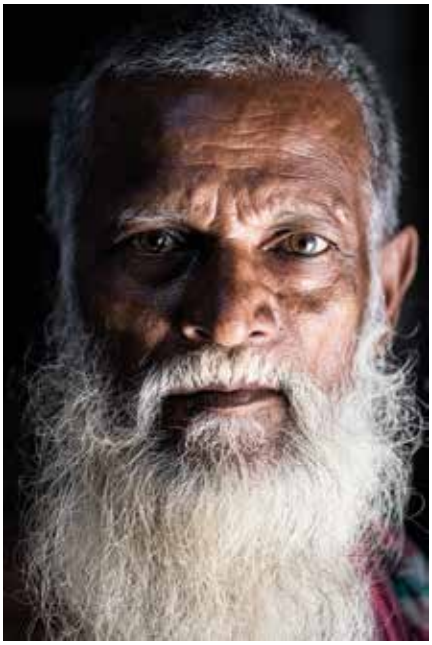

Md. Ibrahim Mia, 70 år, Nayabri town.
Foto: Troy Enekvist

> Här är marken täckt av en stinkande blandning av sopor, kadaver och ben från olika djur.

Stanken av döda djur och sopor ligger som ett lock över Hazaribagh. Regeringen har under årtionden försökt att flytta garverierna till Dhakas norra förort Savar. Under det senaste året har de börjat stänga av elektriciteten för att garverierna inte ska kunna verka inne i staden. Men än ser det ut att vara långt borta innan fabrikerna flyttar.

Khairul Huda, läderingenjör på Pragati Footwear Ltd, arbetar i en fabrik i Hazaribagh. De tillverkar läderplånböcker och läderskärp som sedan går på export. Majoriteten av Pragatis produkter säljer de till Tyskland. Khairul Huda hävdar att de har flyttat sitt garveri till Savar på order av regeringen.

Men när jag letat mig ut till det omtalade garveriet visar det sig att det varken har väggar eller tak. Det är bara ett projekt som startats som ett svar på regeringens sanktioner mot garverierna i Hazaribagh. Men likt de andra garveribyggnaderna i industriförorten Savar står de alldeles tomma. Produktionen av läder sker fortfarande mitt inne i Dhaka.

Regeringen uppskattar att garverierna i Dhaka dagligen släpper ut 21 600 000 liter avfall i floden Buriganga. Floden som rinner igenom staden. Detta kommer att fortgå så länge som regeringen misslyckas med att förflytta garverierna ut ur staden.

Lämnar man Hazaribagh och följer den svarta Burigangafloden genom Dhaka ser man stora vita och blå tygstycken upphängda längs floden. Det är sängkläder från Dhakas statliga sjukhus som de tvättar i den svarta förorenade floden.

Troy Enekvist

Chandramma visar vägen

Kraft och mångfald i kvinnors organisering vid fröbanken i Pastapur.

Under lummiga träd slår vi oss ned utanför fröbanken i Pastapur för att träffa Chandramma Muligeri. Hon berättar stolt att det är hon som har planterat alla de träd som nu ger oss behaglig skugga i solen, vilket skvallrar om hennes mångåriga arbete för biodiversitet samt kvinnors och daliters rättigheter.

Chandramma har arbetat tillsammans med organisationen Deccan Development Society (DDS) i över 30 år och har sedan många år varit ansvarig för den lokala fröbank som finns i Pastapur. Genom att lyssna till Chandrammas historia får vi inte bara lära oss om livet som kvinnlig jordbrukare i Indien, men också om stora sociala ojämlikheter och kraften i kvinnors organisering.

Redan några vecka efter min påbörjade praktik hos DDS möter jag och mina kollegor Chandramma. Hon utstrålar en pondus och självsäkerhet som känns självklar, men som långtifrån är det för alla kvinnor. Efter hennes tal under den nationella konferensen för millets i New Delhi föreslog flera av deltagarna att Chandramma borde utses till professor för hennes kunskaper inom jordbruksfrågor. Det går inte att ta miste på den gedigna erfarenhet hon besitter och när jag äntligen fick chansen att sitta ner och lyssna till hennes historia var det med en blandning av nervositet och nyfikenhet, för till Chandramma vill man inte ställa triviala eller dumma frågor.

Chandramma berättar att hon växte upp som yngst i en familj med sex syskon. Bara den äldsta i syskonskaran hade möjlighet att gå i skolan, varpå hennes storasyster fick utbildning, medan hennes bröder arbetade hos olika jordägare och hon själv hjälpte till med hushållet. I tonåren giftes hon bort och flyttade därmed till hennes nya makes familj. Hon berättar att de varje dag för hand malde sex kg millets (hirs eller sorghum på svenska) för att göra roti (indiskt bröd) till hela familjen.

> ”Aldrig har jag önskat att jag vore man. Jag är en stolt kvinna som har åstadkommit stora framgångar i mitt liv.”

Tillsammans med sin man fick hon fyra barn och de försörjde sig genom att odla på en liten bit land som de ägde, samt genom att sälja sin arbetskraft på framförallt sockerrörsplantager.

Genom ett statligt jordreformsprogram initierat av premiärministern Indira Gandhi tilldelades Chandrammas familj och andra daliter mark i sina byar. Daliter är i det hinduiska kastsystemet de kastlösa som befinner sig längst ner i den sociala hierarkin. Kastsystemet sägs idag vara officiellt avskaffat, men de sociala strukturerna lever i hög grad kvar. Följden av detta är att många daliter fortfarande diskrimineras. I och med jordreformen uppstod kastbaserade våldsamheter i byn och Chandrammas man var en av dem som blev så svårt misshandlad så att han miste sitt liv. De kommande åren beskriver Chandramma som tuffa.

– Jag var ensamstående, hade svårt att försörja mig och hade fyra små barn. Men jag vägrade låta det stoppa mig.

Jag frågar hur hennes roll som kvinna och jordbrukare skiljer sig från att vara man med samma yrke. Chandrammas svar dröjer lite och hon använder tyget i sin sari för torka sina ögon. Vår tolk säger att Chandramma tänker tillbaka på när hon

Chandramma Muligeri går genom ett av sina milletsfält i hembyn Bidakanne.
Foto: Kristina Johansson

Chandramma Muligeri utanför fröbanken i Pastapur. Foto: Elin Gidlöf

förlorade sin man och berättar att hon vid tidpunkten hade två oxar och en vagn. Traditionellt sett är det mannen som hanterar oxarna och plöjer jorden, medan kvinnan sår. Hon blev därmed ifrågasatt av andra män som ville köpa oxarna och vagnen billigt, för vad skulle hon som kvinna göra med dem? Hade hon ingen man i hushållet? Nu när hon var ensam fick hon hitta andra sätt att bruka jorden. Trots motgångarna slår Chandramma fast att hon aldrig har tänkt att det hade varit lättare att vara man.

– Aldrig har jag önskat att jag vore man. Jag är en stolt kvinna som har åstadkommit stora framgångar i mitt liv.

Under samma tid startade organisationen DDS lokala kvinnogrupper kallade Sanghams i olika byar. Grupperna fungerar som ett forum för kvinnorna där de kan ses och diskutera allt ifrån odlingsmetoder och försörjning, till privata problem som de kan behöva stöd i. Sangham är också ett sätt för kvinnorna att lyfta de frågor som är viktiga för dem och med samlad röst kunna påverka på både lokal och nationell nivå. Ett lokalt Sangham med fokus på ensamstående kvinnor startades i Chandrammas by och hon blev snart ledare för gruppen.

Från den tidpunkten beskriver Chandramma att hennes riktiga och självständiga liv började. Genom sin familj och landreformsprogrammet hade hon fått ytterligare land som hon arbetade hårt med att få bördigt. De kommande fem-sex åren var fyllda av hårt arbete, men med hjälp och stöd av hennes lokala Sangham klarade hon av det. ”Allt eftersom lönade sig mitt arbete och efter det har jag aldrig sett tillbaka”. Därefter har hon varje år investerat i ytterligare en bit mark, och idag är barnen vuxna och Chandramma den största markägaren i byn.

Biodiversitet för självbestämmande. Några veckor innan hemfärd till Sverige blir jag och mina kollegor medbjudna till ett av Chandrammas fält i Bidakanne. Solen steker och den bruna färgen på buskar och träd vittnar om att det var flera månader sedan regnet föll. Det är februari och än återstår det fortfarande några varma sommarmånader innan regnperioden förhoppningsvis startar i juli. Chandrammas fält är dock grönt och hon visar stolt upp en rik mångfald av grödor med både millets, kikärtor och linfrön på samma fält. Genom att odla flera olika grödor kan risken för dålig avkastning spridas ut, vilket blir allt viktigare i tider av klimatförändringar och mer extrema vädersituationer.

> ”Allt eftersom lönade sig mitt arbete och efter det har jag aldrig sett tillbaka”

Chandramma berättar att hon idag är helt självförsörjande på ekologiska grönsaker, spannmål och baljväxter.

– Det enda jag behöver köpa i butiken är salt, socker och te.

Att själv kunna producera sin egen mat med naturliga metoder innebär inte bara fördelar för hälsan och naturen, men också för människors makt över sina egna liv. Konventionella sätt att odla i Indien innebär idag en omfattande användning av frön, gödning och bekämpningsmedel från stora företag. Detta kan innebära stora kostnader och följaktligen lån för småjordbrukare. En utebliven skörd på grund av torka eller extrema vattenmängder kan därmed vara förödande när det gäller möjligheterna att kunna betala av lån eller för möjligheten till en inkomst. Genom att använda naturliga metoder och utbyta frön via lokala fröbanker kan bönderna därmed få en högre grad av självbestämmande och inflytande över sina liv.

Med oss ute på Chandrammas fält är också Sammamma och Kamlamma, som alla tillsammans hjälps åt med sina jordbruk. De är från samma Sangham och de berättar att de känt varandra och arbetat tillsammans i över 30 år. De odlar alla millets, vilken är en näringsrik och tålig gröda som kan odlas under torra förhållanden, vilket passar bra i denna regnfattiga region. Organisationen DDS arbetar mycket med att få fler att odla just millets och har därför startat nätverket the Millet Sisters Network.

Millets är en traditionell indisk gröda, men då det idag inte finns en lika stor marknad för den, som för till exempel ris eller bomull, så är den inte lika populär att odla och ger inte lika bra betalt. Grödan har främst odlats av daliter och Indiens ursprungsbefolkning, varför statusen på millets fortfarande är låg. Grödan är dock väldigt näringsriktig, så ofta odlas millets främst för konsumtion i det egna hushållet. Detta har lett till att grödan kallas ”women’s crop”, en kvinnogröda. Läs mer om milletsodling i reportaget ”Vatten och mirakelfröer” på Sydasien.se.

Jag frågar hur odlingen av millets och det nystartade nätverket kan påverka kvinnors situation. Chandramma slår fast att det handlar om kvinnors makt över beslutsprocesser. Genom att ha kontroll över odlingen av millets, har kvinnor där-

Chandramma lyfter fram vikten av att kvinnor måste ha makt över beslutsprocesser.
Foto: Elin Gidlöf

Chandramma, Sammamma och Kamlamma är med i det nystartade nätverket för kvinnliga milletsbönder. Foto: Elin Gidlöf

med också kontroll över hur mycket mat som går till det egna hushållet samt den eventuella vinsten. De andra grödorna som traditionellt ger mer pengar är det mannen som styr över.

– När han kommer hem från marknaden kanske han delar med sig av vinsten till sin fru, om han älskar henne. Annars behåller han allt själv och hon måste be om pengar.

På så vis kan odling av millets innebära ett större inflytande för kvinnor över besluten som tas och hushållets ekonomi.

Chandramma säger att hon blir arg när hon ser män som inte arbetar, som bara driver omkring och sedan påstår att hon som kvinna inte kan göra samma saker som män.

– Om jag som kvinna kan göra det, varför kan då inte du göra något?

Hon pekar dock på att jämställdhet inte behöver innebära att män och kvinnor är precis lika och gör exakt samma saker, men att båda tar sitt ansvar och bidrar med sin del. Hon använder hjulen på en vagn som liknelse; båda hjulen måste snurra för att vagnen ska drivas framåt.

Under hela min vistelse hos den lokala organisationen DDS är Chandramma ständigt den person som tålmodigt tar sig tid att kommunicera med oss praktikanter. Även då vi inte talar samma språk så förstår vi på något vis varandra. Samtalen får ta den tid det tar, och efter många skratt och stundtals förvirring med ord på både telugu, hindi, engelska och svenska brukar ett samförstånd uppstå.

Ett återkommande samtalsämne är giftermål och i ett samhälle där statliga sociala skyddsnät till mångt och mycket saknas, har familjen en mycket central och viktig roll. Chandramma ser bekymrat på oss när vi säger att ingen av oss är gift än och frågar vad våra föräldrar egentligen tycker om det. Vi försöker förklara hur annorlunda och extremt individualiserat det är i Sverige, men Chandramma skakar på huvudet. Hon uppmanar oss att komma tillbaka till Pastapur inom två år, med en make och barn, för hon vill gärna träffa dem och hon själv orkar inte resa så långt längre.

> Genom att använda naturliga metoder och utbyta frön via lokala fröbanker kan bönderna få en högre grad av självbestämmande och inflytande över sina liv.

Chandramma har inte bara lång erfarenhet och kunskap om jordbruksfrågor, utan är också den person i byn som folk vänder sig till med personliga problem. Hon skrattar och säger att hon har förhindrat minst fem-sex skilsmässor. Det märks att folk i byn respekterar henne och själv säger hon att det kanske är för att hon aldrig varit oense med någon och kunnat föregå med gott exempel. Hon säger att det ger en bra känsla.

– Men jag har inte gjort något för att förtjäna det, jag behöver inte den typen av erkännande".

Innan vi avslutar samtalet sittandes utanför fröbanken frågar jag Chandramma om hon har något budskap hon vill att vi tar med oss hem till Sverige. Först protesterar hon och säger att kontexterna är så olika, hur ska hon kunna säga något om hur vi lever våra liv och bedriver jordbruk? Efter att jag insisterar spänner hon dock ögonen i mig och säger vänligt men bestämt att vi måste komma ihåg vikten av mångfald, inte bara i jordbruket, men också i livet.

Och det Chandramma säger åt en att göra, det gör man. Därför kommer dessa kloka ord länge eka i mitt huvud. Mångfald – i både jordbruket och i livet.

Kristina Johansson

Familjen Sangh Parivar

Lång historia bakom framväxten av Indiens hindunationalistiska organisationer.

Hindunationalismen har sitt ursprung i social-religiösa rörelser, till exempel Arya Samaj, som startades år 1875 av hinduer av högre kast. Den kom till som en reaktion mot den Brittiska kolonisationen och den kristna kyrkans missionering. Det primära syftet var att slå vakt om den traditionella hinduiska kulturella och sociala samhällsordningen.

Sangh Parivar är en ”familj” eller ett nätverk av hindunationalistiska organisationer. Rashtriya Swayamsevak Sangh, RSS (National Volunteer Corps) bildad 1925 är moderorganisationen inom detta nätverk i vilket det nu regeringsbärande partiet Bharatiya Janata Party (BJP) ingår.

De flesta av BJP:s ledande politiker har fått sin ideologiska skolning i RSS. Ledningen finns i Nagpur i Maharashtra. RSS har lokala grenar (shakhas) över hela Indien. I nätverket ingår Vishwa Hindu Parishad, VHP (Hinduiska världsrådet) inrättat 1964; en gren av VHP finns i USA; VHPA. Bajrang Dal bildad 1984 är en militant ungdomsorganisation inom VHP, som grundades av bland andra BJP-politikern Vinay Katiyar. Organisationen är ansvarig för en stor del av våldet mot muslimer och kristna.

> I nätverket ingår även det regeringsbärande partiet BJP

Inom Sangh Parivar finns grupperingar med olika syften: Kar Sewak, ”Hand-server-for-a-cause”, är en grupp volontärer som arbetar för återuppbyggnaden av Ramatemplet i Ayodhya.

Shiv Sena (Army of Shivaji) i Maharashtra med namn efter Shivaji, en tapper krigarkung från 1600-talet, är ett radikalt hindunationalistiskt politiskt parti som bildades 1966 av Bal Thackeray. Partiet är starkast i Mumbai och längs kustområdena i delstaten Maharashtra men har också förgreningar i andra delar av landet. Seva Bharati (Service of India), som bildades 1979, är den organisation inom nätverket som arbetar med sociala välfärdsfrågor; fri medicinsk vård, utbildning till låg kostnad och yrkesträning. Den är väl spridd över landet.

Khilnani (2016) pekar på att flera organisationer inom Sangh Parivar har ett socialt inriktat arbete inom områden som utbildning, tillgång till vatten, hälsovård. De gör samtidigt klart för människor att de är associerade med BJP, vilket har bidragit till att många lågkastiga väljare lagt sin röst på detta parti.

Hindunationalismen som sagt har sitt ursprung i social-religiösa rörelser, till exempel Arya Samaj (Noble Society). Den främste initiativtagaren till utformningen av hindunationalismen som ideologi var en brahmin från Maharashtra, Vinayak Damodar Savarkar (1883–1966). Savarkar var från tidig ålder aktiv i kampen, också den militanta, för frigörelsen från brittisk kolonisation. Hans bok, *The Indian War of Independence* om Sepoyupproret mot kolonialmakten 1857 förbjöds av britterna. Under sina studier i London bodde han på India House, som då var centrum för politiskt aktiva studenter. Savarkar grundade The Free India Society, vars idé var att mobilisera ungdomar mot kolonialmakten. Hans aktivism ledde till att han år 1910 arresterades och dömdes till 50 års fängelse. Han frigavs dock 1924 på villkor att han avstod från politisk aktivitet.

Efter att den brittiska regeringen 1937 lättat på restriktionerna valdes Savarkar till ordförande för Hindu Mahasabha (Great Hindu Association). Organisationen hade startats 1915 som en social och politisk reaktion på det muslimska partiet All India Muslim League och hade som mål att försvara hinduernas sociala och politiska intressen. Hindu Mahasabha verkade till en början som en lobbygrupp inom Kongresspartiet. Syftet var att förmå partiets ledare att stå emot muslimernas krav på fler kvoterade platser inom administration och politiska församlingar.

1920-talet såg en intensifiering av misstro och konflikter mellan hinduer och muslimer. Muslimer befarade att utgången av första världskriget skulle leda till att Kalifatet, hittills personifierad i Ottoman Sultan (Ottoman dynasty of the Ottoman Empire 1299-1922), skulle upplösas. Detta ledde till att framstående muslimska ledare år 1919 lanserade en rörelse, ”Khilafat movement”, som fick en ledande roll i förhandlingarna med britterna. Många muslimska lokala ledare gav sitt stöd till denna mobilisering i sina predikningar.

Detta urartade vartefter i flera fall i våldsamma upplopp mot hinduer som det längs kusten Malabar i delstaten Kerala år 1921, då lantarbetare gjorde uppror mot muslimska jordägare – ättlingar efter muslimska handelsmän som bosatt sig där från mitten av 800-talet. Jordägarna hade upprättat ett Khilafat och attackerat hinduer av vilka flera tvingades konvertera till islam. Detta blev början till en period med upprepade upplopp mellan muslimer och hinduer, vilket förstärkte den redan utbredda känslan av underlägsenhet hos hinduer gentemot muslimer.

Ledarna för Hindu Mahasabha beslöt att förnya grunden för organisationen till att vila på en striktare ideologisk grund än tidigare och under 1920-talet antog det en tydligare hindunationalistisk orientering men med bibehållen strategi – att stigmatisera ”den andre” och att skapa en enhetlig hinduisk rörelse; en medveten imitation av den muslimska rörelsens förhållningssätt.

De kallade nu organisationen Hindu Sangathan (Hindu Organization or Unity). Det förändrade strategiska synsättet visades klart i den rapport om upploppet i Malabar, som Balkrishna Shivram Moonje, en Maharashtra Brahmin, skrev (Forcible conversion in Malabar; Nagpur 1923). Moonje ger här hinduisk underlägsenhet

Detta är första delen i Sydasiens artikelserie om hindunationalismen. Hans Magnusson är Sydasiens expert i frågan och delger här sin kunskap kring hindunationalismens bakgrund och meningsbärande gestalter fram till betydelsen av värdegrunden i dagens Indien. Foto: Bokomslaget till *Hindutva* av Savalkar

en otvetydigt sociologisk förklaring (Jaffrelot 1999: 20-21):

”Hinduerna är delade i så många vattentäta delar, alla med sin egen kultur och livsstil, att det knappast finns något som förenar dem inom samhället som en helhet […] så om en grupp råkar komma i konflikt med mohammedanerna ser andra grupper det knappast som meningsfullt att komma till dess hjälp […] Mohammedanerna, å andra sidan, bildar en organisk samhällsgrupp, religiöst välorganiserade och disciplinerade så att ett angrepp varhelst på en del av gruppen är en angelägenhet för hela samhällsgruppen”.

Hinduerna måste därför, menade Moonje, organisera sig på ett liknande sätt: ”Om Chaturvarna (de fyra varna; kastordningen), som är ett distinkt särdrag i den ariska civilisationen, skall bestå och växa sig starkare, så som jag menar det bör göra, och likväl enhet och solidaritet mogna fram, så måste det överge sin vattentäta kastindelning och utveckla en verklig organisk enhet mellan samhällets fyra sektioner (varna), vilket kan åstadkommas genom ett system av äktenskap som kallas Anuloma och Pratiloma Paddhati så som anges i vår Dharmashastras och har som syfte att genom blodsband förena samhällets fyra delar (varna) och därmed förverkliga en organisk enhet av de fyra ursprungliga varnas mycket skilda sociologiska funktioner”.

Avsikten var dock inte, kommenterar Jaffrelot, att rättfärdiga äktenskap som överträder principen om kastendogami. Men genom att referera till en text så ansedd som Dharmashastras kan Moonje legitimera den organisatoriska nyordning hans projekt kräver, en sociologisk modell som passar syftet att stärka den hinduiska gemenskapen. Denna referens till en fiktiv version av historien (en föreställning om en avlägsen Golden Age) gjorde det möjligt att ge legitimitet för kastsystemet i en korrigerad form.

> Ett av de uttalade målen för Hindu Sangathan var att integrera ”de oberörbara” kasterna i det hinduiska samhället

Ett av de uttalade målen för Hindu Sangathan var att integrera ”de oberörbara” kasterna i det hinduiska samhället och så förmå dem att avstå från att konvertera till en annan religion. År 1923 röstade Hindu Mahasabha för ett förslag som skulle ge de oberörbara fullt tillträde till vägar, skolor, vattenbrunnar och även tempel. Detta egalitära uttryck presenterades emellertid inom ramen för en organisk samhällsmodell i vilken den sociala hierarkin helt enkelt var nedtonad genom en omtolkning av varna systemet; den hierarkiska modellen fortsatte att vara den huvudsakliga grunden för identitet.

Savarkars bok Hindutva: *Who is a Hindu?*, publicerad 1923, utgör den grundläggande texten för en nationalistisk hinduness. Boken illustrerar tydligt hur hindunationalistisk identitet skapas genom stigmatisering av en hotfull utifrån kommande ”annan”. Savarkars huvudsakliga argument i *Hindutva* var att arierna som bosatte sig i Indien i historiens upprinnelse hade format en nation nu förkroppsligad i hinduerna.

Savarkar var en ideolog, inte en religiöst troende. Han fäster mindre avseende vid religiösa kriterier i sin definition av innebörden av att vara en hindu och menar att hinduismen bara är ett av särdragen av hinduness. Hindutva var i hans tolkning en primärt etnisk samfällighet inom ett bestämt territorium, som delade samma rasmässiga/etniska egenskaper och hade en gemensam kultur – tre attribut med ursprung från en mytisk rekonstruktion av the Vedic Golden Age.

Hindu Mahasabhas vice partiledare var Keshav Baliram Hedgewar (1889-1940). Hedgewar lämnade senare partiet för att

1925 bilda Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS). Hedgewar efterträddes i sin tur av Madhav Sadashiv Golwalkar (1906-1973) år 1940. RSS är en anti-liberal rörelse som hör hemma i samma kategori som Europeisk fascism. Men samtidigt representerar den en speciellt indisk företeelse som inte är en direkt kopiering av europeisk fascism.

Varken Hedgewar eller Golwalkar utvecklade en teori om *stat* och *ras*, vilket är en avgörande faktor inom särskilt nazismen. Deras ideologi handlar snarare om etnisk härkomst, om en ren hinduisk stat, även om Golwalkar kunde göra uttalanden med referens till nazismens tankar om rasrenhet.

Den första kontakten mellan hindunationalister och fascister i Europa ägde rum på 1930-talet. Moonje, som deltog i 1930 års Round Table Conference i London passade under tiden i Europa på att besöka Italien för att se hur den fascistiska ungdomsorganisationen Ballila arbetade. Under sitt besök träffade han också Mussolini.

Savarkar hade format sin ideologi om Hindutva efter mönster från idén i väst om etnisk nationalism. Hedgewar utvecklade denna genom att ge den en tydlig hindunationalistisk samhällsmodell. Det uttryckliga målet för RSS är att ena alla hinduer oavsett kast. Dess exklusiva medlemsform, auktoritativa organisation och strikta disciplin med syftet att förmedla en karaktärsdanande fostran ger organisationen en sociologisk profil som omfattar egalitära värden. Det gör, resonerar Jaffrelot (1999), att den har likheter med en hinduisk sekt.

I ett nationalistiskt perspektiv är denna sekt en sociologisk modell för nationen som helhet; sekten erbjuder ett socialt system; ett hinduiskt samhälle med en egalitär form av individualism och en integration av alla enheter i ett samhälle så att inga delar kan komma mellan nation och individ. Hedgewars primära mål var bilda en sådan nation.

> RSS är en anti-liberal rörelse som hör hemma i samma kategori som europeisk fascism

I sitt sista tal 1940 beskrev han RSS som ”hindu rashtra i miniatyr”, som en familj eller ett brödraskap. Hindutva som ideologi bygger således på idén om en hinduisk nation (Hindu Rashtra) med en religion och ett språk, där kristna och muslimer betraktas som utlänningar.

RSS:s egalitära inriktning motsades av andra av rörelsens kännetecken särskilt det att organisationen var förknippad med högre kaster. De personer som tog initiativ till RSS var alla brahminer från Maharashtra. I sin dagbok beskrev Moonje medlemmarna i RSS som ”Brahmin youths” eller ”Brahmin lads”.

I motsats till Savarkar hävdade Golwalkar att ”hinduerna kom till detta land från ingenstans men är jordens naturliga barn, alltid och från urminnes tider”. Denna faktor är i hans ögon ”den allra viktigaste beståndsdelen av en nation”. Med inspiration från Hitlers ideologi säger Golwalkar (Jaffrelot 1999: 55): ”för att bevara rasens renhet och dess kultur chockade Tyskland världen genom att rensa landet från den semitiska rasen – judarna. Stolthet över rasen har här klart manifesterats. Tyskland har också visat hur näst intill omöjligt det är för raser och kulturer med avgörande skillnader att assimileras till en sammanhållen helhet, en välgörande erfarenhet för oss i Hindustan att ta lärdom av”.

Citatet är hämtat från Hindurörelsen andra grundläggande bok, We, Or Our Nationhood Defined från 1939. Som författare anges Golwalkar. RSS anhängare som känner sig något besvärade över det antisemitiska och samtidigt nazibeundrande uttalandet vill hävda att Golwalkar endast översatt en text författad av Savarkars bror, något som gör Golwalkar till plagiator och knappast neutraliserar effekten av det. Golwalkar överförde en nationalistisk etik på den muslimska minoriteten. Den utgjorde ett hot inte bara för att den hade stöd från flera islamiska stater men också för att den var en undergrävande ”främmande kropp” i det hinduiska samhället.

Jag vill hävda att RSS:s släktskap med fascismen visas genom dess paramilitära framtoning. Att de tar stor plats i det politiska rummet i Indien idag är oerhört allvarligt.

Hans Magnusson

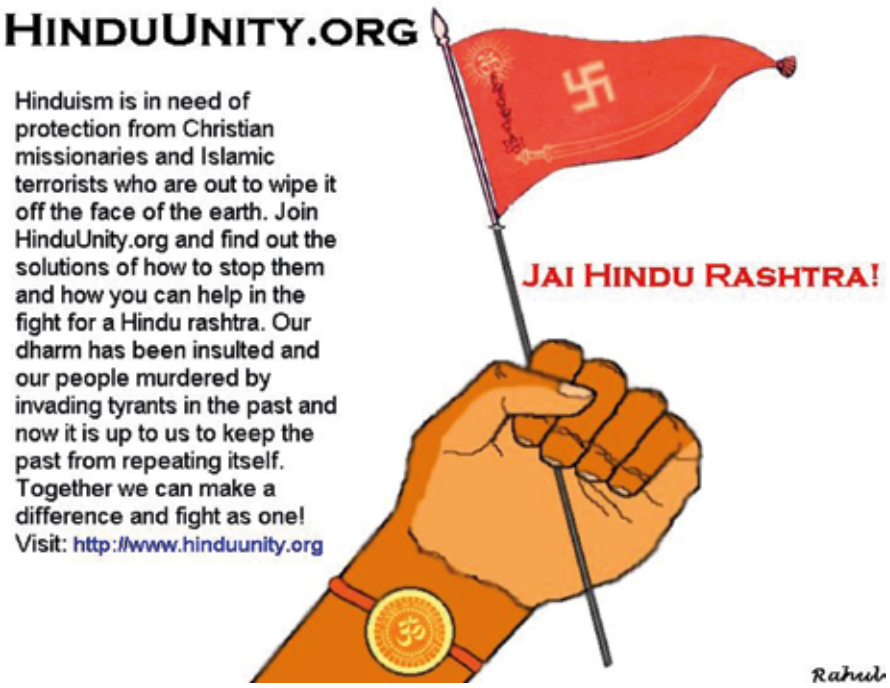

Svastikan, hakkorset, har inte samma historiska laddning i Indien som i västvärlden. Det finns dock tydliga koppplingar till europeisk fascism och nazism. Illustration: Hinduunity.org

HBTQ-aktivist på besök i Sverige

Berättar om farorna med att vara homosexuell och aktivist i Bangladesh.

Mir Abu Reyad är HBTQ-aktivist från Bangladesh. I sitt hemland är han hotad och förföljd på grund av sin sexuella läggning och han har flyttat nio gånger på grund av hot. Genom olika projekt arbetar han med policyfrågor kring rättigheter för HBTQ-personer i Bangladesh, men arbetet är tungrott.

Blygt och eftertänksamt tittar han under lugg till en början men jag möts av en allvarlig blick när vi pratar om hans situation.

Mir berättar att han sedan många år tillbaka är involverad i organisationer som lobbar för HBTQ-personers rättigheter i Bangladesh. Som Senior Youth Link Associate på Bandhu Social Welfare Society i Dhaka arbetar han regionalt för att knyta ihop ett stödnätverk för målgruppen HBTQ. Syftet med uppdraget är att ett aktivt medlemskap i de lokala organisationerna ska leda till ökad kunskap om ett bredare mänskliga-rättigheter-perspektiv för medlemmarna.

– Jag hade en nyckelroll i projekt Dhee, ett projekt vars syfte är att ta HBTQ-rättigheter till en högre nivå, och främja HBTQ-rörelsen. Projektet var ett initiativ sponsrat av Amerikanska Ambassaden och ”Boys of Bangladesh”, som är den största online-plattformen i Bangladesh.

Kan du berätta lite om HBTQ-organisationerna i Bangladesh!

– 2015 gick organisationerna Boys of Bangladesh (BOB) och Roopbaan (den första gaytidningen i landet) ihop med CREA som är en MR-organisation med feministiskt perspektiv baserad i Delhi. Tack vare samarbetet genomförde och designade vi en behovsanalys för landets HBTQ-community.

Undersökningen gick till så att 751 identifierade HBTQ-individer fick definiera vilka problem deras grupper står inför, vilka behov de har och hur de kan få stöd i sina problemställningar. Jag var en av dem som utförde undersökningarna och intervjuade och besökte då hela norra Bangladesh för att få en bredare förståelse för HBTQ-personer i mitt land.

Mir Abu Reyad är HBTQ-aktivist från Bangladesh. Foto: Johanna Sommansson

Före hatmorden på HBTQ-aktivisten Mahbub Rabbi Tonoy och USAID arbetaren Xulhaz Mannan i april 2016, var klimatet relativt öppet för HBTQ-aktivism. Men efter dessa händelser var det många aktivister som flydde landet. Det finns numera bara en NGO, Bandhu Social Welfare Society kvar som öppet stödjer ”communityt”, de fokuserar mestadels på transgender-gruppen.

Vad är dina framtidsmål?

– Min erfarenhet som policy arbetare för ”HBTQ-communityt” i mitt land har lärt mig att verkligen se med öppna ögon vad det betyder att vara en katalysator för förändring, a changemaker. Arbetslivserfarenheten har gett mig en bättre känsla för mina mål och min kompetens. Jag har tre framtidsmål för de kommande tre åren. Nummer ett är att fortsätta lära mig och avancera inom området mänskliga rättigheter, tolerans och acceptans för ”HBTQ-communityt” i Bangladesh och på andra ställen. Nummer två är att förbättra mina ledarskapsförmågor. Och nummer tre är att ta en examen i genusstudier

Kan du beskriva det politiska klimatet i Bangladesh?

– Bangladesh är ett muslimskt land. Homosexualitet är olagligt. Så om vi upplever hot, kan vi inte vända oss till polisen. Det saknas socialt stöd i samhället för min grupp. Avsaknaden av socialt stöd är ett stort problem. Situationen för homosexuella är skrämmande, då vi hotas öppet av terrorister, nekas skydd och är socialt utstötta.

Hur ser du på Bangladeshs lagstiftning för HBTQ-personers rättigheter?

– I Bangladesh är homosexualitet straffbart, baserat på en kolonial lagstiftning från 1860. Regeringen och säkerhetstjänsten har visat likgiltighet när det gäller HBTQ-grupperingarna och har inte stöttat och beskyddat dessa utsatta grupper när det har behövts.

Vad är syftet med ditt Sverigebesök?

– Sverige är så progressivt när det kommer till HBTQ-frågor. Jag har fått möjlighet att utbyta erfarenheter med aktivister här. Jag arbetar nu med RFSU (Riksförbundet för sexuell upplysning) och jag blev nyligen utvald att delta i projektet HIMSTAR som stödjs av UNICEF.

Johanna Sommansson

Omskakat samhälle

Turisterna har hittat tillbaka men traumat lever kvar hos människor i Nepal.

På de myllrande gatorna i Kathmandus innerstad hörs slipmaskiner och svetsande. Ingenstans finns lugnet. Det droppar vatten från byggnadsställningarna efter nattens tunga regn. Butikerna i det turisttäta området Thamel är precis på väg att öppna för dagen. Ägarna drar upp de grå gallren och fyller gatorna med färg. De säljer vandringsutrustning, kashmirsjalar och t-shirts med tryck som ”I love Nepal”.

Jordbävningen 2015 lämnade efter sig ett land i ruiner, nästan en miljon hem förstördes i skalven. I Thamel skymtas nu få sprickor i fasaderna, kvar ligger tomma cementpåsar i varje gathörn. Men det räcker att gå precis utanför stadsdelen för att se ett övergivet ihopsjunket hus med grådaskigt gul fasad. I huset intill står en kvinna på sin balkong och hänger tvätt. Hon sneglar ner mot barnen som klättrar på högarna av bråte nedanför och ropar något kärleksfullt till dem.

Om man vågar sig tillräckligt nära det fallfärdiga huset och tittar upp genom det raserade golvet på andra våningen skymtas en tavla som hänger kvar på väggen. Det är ett bleknat familjeporträtt.

Taxin stannar utanför den stora porten in till tempelområdet i Bhaktapur. Området, som är känt för att vara med på UNESCOS:s världsarvslista, var ett av de mest drabbade i hela Nepal. Här jämnades 500 år gamla tempel med marken, och här rasade eller skadades i princip vartannat bostadshus. Det var ett lotteri.

Doften av rökelse är det första som slår en. Människornas färgstarka kläder skapar kontrast mot det brunröda teglet på alla byggnader. Det kostar 15 dollar att gå in genom porten, innanför ligger souvenirbutikerna tätt på det populära turiststråket som går mellan de olika historiska byggnaderna.

Om man sneddar in på en trång bakgata försvinner de färgstarka kontrasterna snabbt. De rödbruna bostadshusen är nästan alla under renovering. De ligger tätt, men emellanåt gapar tomheten efter ett hem som en gång stod där. Högarna

Kvinnor och barn på ett av Bhaktapurs torg i väntan på att festivalen ”Indra Jatra” ska börja. Den åtta dagar långa festivalen firar att monsunperioden är över i Nepal.
Foto: Celia Boltes

Muren längst med ”Drömmarnas trädgård” i centrala Kathmandu är fylld med målningar som relaterar till jordbävningskatastrofen 2015. Foto: Celia Boltes

FAKTA Jordbävningen i siffror

- Jordbävningen inträffade den 25 april 2015 och uppmätte 7,8 på richterskalan
- Ungefär 9 000 personer dog
- Upp emot en miljon hem förstördes
- 90 procent av landsbygdens hälsofaciliteter skadades
- Antalet turister 2015 sjönk med 32 procent jämfört med föregående år

Källa: IOM Nepal

med tegel har inte rörts sedan skalvet, de ligger i samma formation som de gjorde efter att de rasat samman den dagen då helvetet bröt ut.

Bakom ett hörn breder plåtskjul ut sig på det öppna fältet. De ställdes upp efter jordbävningen och skulle fungera som temporära skydd, men mer än två år senare har dessa skjul blivit permanenta bostäder för flera familjer. En kvinna ropar och pekar med hela armen, ”Hallå! Det där är fel håll, alla tempel ligger ditåt!”.

Grinden in till den lilla lågstadieskolan är målad turkos. Inne i ett av klassrummen väntar läraren Chadani Dyola tillsammans med sin mamma Majou. De hade tur, deras hus klarade sig relativt bra under skalvet. Men precis som alla andra sov de utomhus i två månader innan de vågade sig tillbaka in i huset.

– Vi var rädda för de stora sprickorna i fasaden, så vi bodde bara på första våningen i över ett halvår, säger Chadani.

Många av de barn som sitter på heltäckningsmattan framför griffeltavlan hade inte samma tur. De tillhör de familjer som inte hade något kontrakt på att de ägde marken där deras hus en gång stod, därför tvingas de nu bo kvar i plåtskjulen utanför den turkosa grinden.

Chadani pekar i riktning mot bakgatan som jag kom ifrån.

– De flesta därinne kunde bevisa att de ägde marken så de har fått en liten summa pengar av staten, men det räcker inte så långt. Allt går väldigt långsamt för inga har tid att hjälpa varandra, alla måste bygga upp sitt eget hus, berättar hon.

Chadani Dyola och hennes mamma Manju Dyola arbetar som lärare för de barn som fortfarande bor kvar i området. Skolan fick se antalet elever sjunka markant efter jordbävningen, eftersom många familjer tvingades flytta tillbaka till sina hembyar uppe i bergen när deras hem förstördes.

Efter jordbävningen har Chadani och Majou arbetat hårt för att barnen i området ska få en mer dräglig vardag. Förutom deras arbete som lärare är de med och driver ett center dit Bhaktapurs barn kan komma för att leka, titta på film och få läxhjälp. Centret får inget bidrag från staten, men att det investeras i de historiska byggnaderna ute på det turisttäta torget tycker Chadani är bra.

– Om det inte finns några tempel att se så skulle inga turister komma hit, och det är viktigt för att pengarna ska komma in.

Barnen på heltäckningsmattan tittar upp mot den svarta griffeltavlan framför dem, där står både det latinska och det nepalesiska alfabetet. Ovanför tavlan hänger en bild på den nepalesiska kungafamiljen.

– De blev mördade i palatset, men få turister vet att det var inbördeskrig här för bara elva år sedan, säger Chadani.

Under hela tiden som vi pratar om jordbävningen och dess konsekvenser kan hon inte låta bli att titta på sin mamma.

– Hon har haft så mycket problem sedan den dagen. Majou tar sig mot hjärtat och fladdrar med handen i en snabb rörelse. När jag frågar henne om det går att få någon hjälp med post-traumatisk stress tittar hon frågande tillbaka:

– Vad betyder post-traumatisk stress?

Det går inte att prata med någon i Nepal utan att de nämner jordbävningen. Den finns där alltid, i luften, i sprickorna i marken, i de raserade byggnaderna, i varje persons ihärdiga minne. Ett år efter katastrofen uppmärksammade internationella medier att inte ett enda nepalesiskt hem hade byggts upp för de biståndspengar som den nepalesiska staten fått ta del av. Istället satsades det på infrastruktur och restaurering av tempelbyggnader.

Alla som får frågan om vart biståndspengarna tagit vägen gör samma tecken. Sätter tummen mot pekfingret och drar dem mot bröstet, trycker ner dem i fickan i en symbolisk gest. Under risets högtid sådde Kathmandus invånare ris i

Chadani Dyola och hennes mamma Manju Dyola är lärare för de barn som fortfarande bor kvar i området. Efter jordbävningen tvingades många familjer flytta tillbaka till sina hembyar uppe i bergen när deras hem förstörts. Foto: Celia Boltes

Jordbävningen 2015 lämnade efter sig ett land i ruiner, nästan en miljon hem förstördes i skalven. Foto: Celia Boltes

lervällingen mellan de förfallna byggnaderna på de trånga och avgastäta gatorna mitt i centrum. Det blev ett sätt att demonstrativt visa missnöje över att så få byggnader återställts.

Megh Ranjani Rai har precis kommit tillbaka från det översvämningsdrabbade området i södra Nepal. Hon arbetar med riskreduktion och katastrofhantering för både FN och Europakommissionen. Nu sitter hon i soffan mitt emot mig på Himalaya Java café och berättar om ett land i ständig kris.

– Många tänker på jordbävningen, men vi hade också en otroligt svår blockad från Indien. Sedan så har vi en monsunperiod som tar liv varje år, berättar hon.

Det högljudda surret från cafégästerna får Megh att hoppa över och sätta sig bredvid mig i soffan. Hon tar fram block och penna och börjar skissa upp en cirkel, ritar pilar medsols längst den tunna linjen och pratar med pedagogisk stämma.

– Alla katastrofer följer denna modell, Nepal är här just nu.

Hon drar med fingret längst med pilarna innan hon stannar på ordet ”återuppbyggnad”. Hon citerar talesättet som myntades efter tsunamikatastrofen 2004:

– Varje katastrof måste ses som en möjlighet att bygga upp något bättre.

När jag frågar henne hur det fungerar i praktiken tittar hon ner på pilarna i blocket innan hon svarar.

– Det är lätt att säga att vi ska se det som en ny chans, men allting tar tid. Nepal har blivit välsignat med en makalös natur, men topografin är också en ständig utmaning för oss.

Ett problem med återuppbyggnaden har varit att det skett en utflyttning av män uppe i många bergsbyar när jordbruksmarkerna förstördes. Megh berättar att flera organisationer nu satsar på att kvinnor ska lära sig byggteknik och bli drivande i återuppbyggandet av bostäder, men det går långsamt.

– Kvinnor har ingen ägande- eller arvsrätt, så det är få som är villiga att jobba hårt och riskera sin säkerhet för att bygga upp någonting som sedan inte kommer att tillfalla dem, säger hon.

> ”Vi hade också en otroligt svår blockad från Indien. Sedan har vi en monsunperiod som tar liv varje år”

Nästa steg i cirkeln som Megh ritat upp är ”rehabilitering”. Hon menar att viljan att överleva alltid kommer att vara starkast.

– De människor som bodde uppe i de mest drabbade bergsbyarna har tvingats tillbaka, för de är beroende av turisterna. De har inget val, oavsett hur traumatiserade de är.

I ett litet rum i Kathmandus norra del sitter vandringsguiden Rajendra Panta med sin familj för att äta middag. Hans treårige son Rustam springer för att hämta sin ritbok innan den traditionella nepalesiska maträtten Dal bhat hunnit fylla bordet. ”Banana, cat, house”, säger han stolt samtidigt som han pekar på de olika bilderna.

– Jag är den ende i vår familj som pratar engelska, så jag försöker lära honom tidigt, säger Rajendra.

Hans familj kommer från den lilla bergsbyn Masar, bara ett stenkast från jordbävningens epicentrum. I byn rasade alla 65 byggnaderna, inte ett enda bostadshus stod kvar. Precis som många andra flyttade Rajendra in till Kathmandu för att skaffa sig bättre arbetsmöjligheter.

Alla i Nepal är skärrade efter jordbävningen, och efterskalven som följde har gjort att människor fortfarande har svårt att slappna av. Men trots skräcken hos den nepalesiska befolkningen vittnar han om att turismen äntligen återgått till hur den var innan jordbävningen.

– Det som är svårt är att staten har satsat på att utbilda fler guider, så konkurrensen om turisterna har också ökat, säger han.

Tiden efter jordbävningen har han arbetat med många turister som inte har haft någon vetskap om vilken förödelse den orsakade. Han berättar om vandringsleden i Manaslu som är väldigt hårt drabbad; där är det fortfarande många kroppar som inte har blivit hittade efter jordskreden.

– Det finns ett minnesmärke för de personer som dog där. Men jag har varit med om att turister blivit chockade och rädda

Turisterna har hittat tillbaka till Himalayas vandringsleder. Men i skuggan av turismen döljer sig ett samhälle som fortfarande är skakat i grunden. Foto: Celia Boltes

Rajendra Panta, systern Pabita och frun Parbita, fick efter skalvet flytta till Kathmandu för att arbeta. Megh Ranjani Rays hus förstördes. Foto: Celia Boltes

när de sett det, för de visste inte hur illa det var.

Rajendra var själv uppe på en vandringsled när jordbävningen kom, och det har satt spår även i honom.

– De första vandringarna jag gjorde efter jordbävningen tyckte jag var obehagliga, men jag har varit tvungen att vänja mig för jag behöver verkligen inkomsten.

Nu ligger hans vandringsryggsäck uppe på garderoben i det lilla rummet i Kathmandu, redo att packas så fort han får ett uppdrag.

– Människor är rädda, men jordbävningen gjorde ändå någonting bra med Nepal. Den drabbade alla, oavsett om du var fattig eller rik. Den har gjort vårt land mer vänligt, för alla förstår varandra bättre nu.

Det är inte bara lokalbefolkningen som har fått bättre sammanhållning, det politiska klimatet har också blivit bättre, menar han. Efter jordbävningen tvingades de olika partierna att samarbeta för att bygga upp landet. Att staten satsar på infrastruktur och restaurering av tempelbyggnader tycker Rajendra är bra.

> ”Jordbävningen drabbade alla. Den har gjort vårt land mer vänligt, för alla förstår varandra bättre nu.”

– Det kommer att locka fler turister hit, och då blir det lättare för mig att försörja min familj.

Efter middagen följer Rajendra mig ut på gatan för att ropa in en taxi. Priset blir en tredjedel när han förhandlar med chauffören på nepalesiska. Bilen skumpar fram på den enda gatan som leder ut från bostadsområdet. Hit har de infrastrukturella satsningarna inte nått – det tunga monsunregnet har förstört vägen i år igen.

Väl tillbaka på de turisttäta gatorna i Thamel har det hunnit bli sen kväll. Ett rockband på den populära backpackerbaren på andra våningen spelar 4 Non Blondes låt ”What’s Up”. Den kvinnliga sångaren tar i ordentligt, sjunger på felfri engelska. ”Oh my God do I pray, I pray every single day, for a revolution”.

I takt till musiken dras gallren till butikerna i området ner. Ägarna strosar hem för att förbereda sig för en ny, hektisk morgondag. Då väntas fler turister anlända till Nepal.

Celia Boltes

Finns du på Facebook?

Unga, sociala medier och viral politik i Sri Lanka.

Finns du på Facebook? Detta är en mycket vanlig fråga jag får nuförtiden på Sri Lanka. Den kommer framförallt från de ungdomar jag träffar men också från tuktukförare, hotellägare och andra som jag möter men knappast känner. Jag har besökt Sri Lanka i längre och kortare perioder sedan 2001.

Första gången som student i det som då hette u-landskunskap. Senare som volontär och numera som socialantropolog och forskare. Under dessa nästan 20 år har jag bevittnat många förändringar – från en tillfällig vapenvila till stridigheter, sen tsunamikatastrofen och senare krigets blodiga slut, till dagens Sri Lanka då turismen fått fart men många problem och motsättningar återstår att lösa. Jag har sett hur dessa omvälvande samhällsförändringar tagit sig uttryck i det lilla, i människors vardagsliv och framförallt i livet på landsbygden på öns södra delar där jag i perioder bott och arbetat.

På senare år har jag slagits av det ökande antalet unga med smarta mobiler och det genomslag sociala medier snabbt har fått. Billiga telefoner, abonnemang och utbyggd infrastruktur har bidragit till att allt fler ungdomar idag har möjlighet och råd att vara uppkopplade. Facebook är den mest populära plattformen och antalet användare ökar ständigt.

Ungefär 5 miljoner lankeser är idag på Facebook. Under 2016 ökade internetpenetrationen till 30 procent och antalet aktiva på sociala medier ökade med 50 procent. Denna utveckling har inte bara betydelse för unga människors sociala liv med nya möjligheter att skapa och utveckla relationer utan också för deras tillgång och konsumtion av nyheter och som en identitetsskapande och mobiliserande faktor.

Digital politik och virala kampanjer har allt mer kommit att bli en del av samhällsutvecklingen också på Sri Lanka. Många jag talat med menar att sociala medier hade en stor betydelse vid valet 2015 då den sittande presidenten Mahinda Rajapaksa förlorade positionen till Maithripala Sirisena.

En del politiska bloggare menade då att ”e-democracy” hade nått Sri Lanka och hyste förhoppningar om att digitala media kunde öka demokratiseringen. Under de senaste åren har också ultra-nationalistiska singales-buddhistiska organisationer och aktörer blivit skickliga på att använda sociala media för att sprida sina budskap. Ett exempel är SinhaLe som fick fart i slutet av 2015 och som sägs ha startat med att några unga killar gjorde en logga med texten SinhaLe och postade den på Facebook. Ordet Sinha (lejon) är skrivet i gult och Le (blod) i rött.

SinhaLe anspelar på en myt om singalesernas ursprung och väcker associationer till försvar av en singales-buddhistisk nation. SinhaLe-loggan utvecklades till en sticker-kampanj och fick snabbt spridning på sociala medier. Klistermärken sattes på bussar, på tuk-tuks och i butiksfönster. Nya versioner dök upp, till exempel där blodsdroppar lagts till eller med undertexter som ”lejonet sover, akta dig så du inte väcker det”.

> På Facebook bildades många SinhaLe-grupper där det postades hårdföra ofta anti-muslimska budskap.

På Facebook bildades många SinhaLe-grupper där det postades hårdföra ofta anti-muslimska budskap. Dessa grupper var löst organiserade och svåra att få grepp om, försvann, bytte namn och nya tillkom.

Genomslaget uppmärksammades av politiska aktörer och i januari 2016 bildades Sinhale Jathika Balamuluwa i syfte att ”skydda den singalesiska identiteten samt att återupprätta dess överlägsenhet och stolthet”. Organisationen frontas av munkar, på samma sätt som Bodu Bala Sena (Buddhist Power Force), som tidigt också förstått att utnyttja nya medier som Youtube och Facebook. Sedan SinhaLe fick fart 2015/2016 har också nya grupper och aktörer, med andra namn men med liknande budskap och virala kampanjer, tillkommit.

Hur påverkar då det nya medielandskapet och dessa virala kampanjer ungas vardag och syn på samhället? Många av de unga singalesiska buddhister jag talat med är inte odelat positiva till sociala medier och menar att ungdomar i stort har för lite kunskap om internet. De ironiserade ofta över hur en del gick och bad att få köpa en telefon med Facebook. Facebook för många ÄR internet. Vad gäller SinhaLe har jag mött de som är för och de som är emot. De som gillade kampanjen menade att de måste försvara sin religion och sitt land och att organisationer som Bodu Bala Sena och SinhaLe är de enda som ”visar hur det verkligen är”.

Ungefär fem miljoner lankeser är idag på Facebook. Under 2016 ökade internetpenetrationen till 30 procent och den årliga tillväxtökningen av antalet aktiva på sociala medier var 50 procent. Foto: Prabak Saker, Flickr

Genom att ta del av deras flöden på nätet anser de att de får information de annars inte haft kunskap om. De som ogillar menade istället att det finns en risk att det återigen blir våldsamma konflikter, att dessa grupper underblåser motsättningar i samhället och att symbolen och kampanjen är skamlig och problematisk.

Somliga tyckte att det inte var så mycket att bry sig om, att SinhaLe mest är en modetrend, en snygg logga att sätta på sin motorcykel. Jag fick höra att folk som har loggan kanske inte ens kan svara på vad den betyder, eller varför de har den. Att precis som många har Che Guevara och Bob Marley på sina tuk-tuks utan att riktigt mena något särskilt med det, har de en SinhaLe-sticker, det är bara en fluga. Ytterligare andra menade att vad sociala medier framför allt gjort är att synliggöra sådant som varit dolt förut och att det är bra att det kommer upp till ytan.

Faktum är att unga i allt större utsträckning tar del av nyheter och information genom sociala medier och att kunskap om källkritik generellt är liten. Generationsgapet är också stort och många föräldrar och lärare har mycket begränsad kunskap om sociala medier. Med en våldsam historia och med spänningar mellan olika grupper är det viktigt att inte avfärda ungas engagemang online och virala kampanjer som något lättviktigt utan att ta dessa uttryck på allvar. Nätet och sociala medier är inte bara en spegel av samhället utan det är också en plats där ”saker blir till” vilka kan ha långtgående effekter. I ett TED-talk från 2015 säger Wael Ghonim vars anonyma Facebook-sida bidrog till att kicka igång revolutionen på Tahrir Square 2011.

> ”Jag har en gång sagt att om du vill befria ett samhälle är allt du behöver internet, jag hade fel.”

”Jag har en gång sagt att om du vill befria ett samhälle är allt du behöver internet, jag hade fel. Den arabiska våren visade sociala medias stora potential men också dess brister. Det verktyg som förenade oss att störta diktatorer var också det som till sist splittrade oss”.

Jag har många Facebook-vänner på Sri Lanka och blir både lycklig och bestört av vad jag ser i dessa flöden. Men vi människor är mer än våra digitala jag och algoritmer säger inte allt. För att förstå människor, deras livsvärldar och få grepp om samhällsutvecklingen behövs mer kunskap också om den digitala dimensionen och hur den påverkar individ och samhälle.

Carolina Ivarsson Holgersson

Beväpnade med pennor och böcker

Afghanska skolflickor lever med problemen i nutid, men ser ändå möjligheter.

Najiba Sanjar, kontaktperson vid Svenska Afghanistankommittén i huvudstaden Kabul, berättar via Skype om livet i Afghanistan för skolflickor.

Afghanistan anses vara ett av världens minst jämställda länder. Det är ett av de farligaste länderna för flickor och kvinnor att leva i. Flickor och kvinnor diskrimineras och har sämre möjligheter än pojkar och män till utbildning och arbete. Detta på grund av osäkerhet i landet, traditionens makt om tidiga äktenskap och kvinnosysslor hemma. Det är främst kvinnor som inte kan läsa och skriva och bara 15 procent kvinnor är aktiva på arbetsmarknaden, jämfört med 80 procent männens.

Enkätsvar från 58 flickor i åldrarna 12-17 år på två olika högstadieskolor samlades in med hjälp av Svenska respektive Norska Afghanistankommittén. Flickorna går dagligen till sin högstadieskola för flickor i närheten av Kabul. Skolavgiften betalas av staten medan skoluniform och material bekostas av familjen.

Deras familjeförhållanden varierar; hälften av högstadieflickorna har föräldrar som är lantbrukare och markägare medan resterande kommer från medelklassfamiljer, där föräldrarna arbetar för regeringen, lokala icke-statliga organisationer eller på företag. Najiba Sanjar på Svenska Afghanistankommittén upplever relationen mellan föräldrar och skolflickor som god och menar att familjer sedan talibanernas fall har insett vikten av utbildning.

Det är mest gynnsamt att ge söner utbildning, konstaterar hon, men poängterar att familjer försöker ge alla barn, oavsett kön, en grundskoleutbildning.

Många forskare, författare och journalister har på olika sätt försökt belysa jämställdhetsproblematiken i Afghanistan. Författaren Jenny Nordberg visar på patriarkala strukturer i sin bok *De förklädda flickorna i Kabul* (2015). Hon berättar om föräldrar som förklär sina döttrar till söner för att själva gynnas och för att ge dem en bättre möjlighet till utveckling och frihet.

Nordberg var inspirationskällan till min kandidatuppsats, där jag fördjupar mig i en av de aspekter som delvis berörs av Nordberg; nämligen att undersöka om afghanska högstadieflickor anser att de har tillgång till likvärdig utveckling och frihet.

”Om jag hade varit pojke för en dag, liksom andra pojkar hade jag gått ute och njutit av min frihet, jag hade hängt ute med andra pojkar och njutit av det. Jag skulle inte gå tillbaka hem den dagen och den dagen hade varit en bra dag. Jag hade gjort massor, kunde cykla, bada med mera. Men olyckligtvis kan jag inte göra dessa saker eftersom jag är en tjej.”

Afghanska skolflickor. Foto: Jayanth Vincent, Flickr

På frågan hur flickorna uppfattar och upplever begreppen utveckling och frihet anser flickorna att de viktigaste faktorerna för utveckling är att ha rätt till utbildning, personlig framgång samt att få uppfylla sina önskningar, inte landets ekonomiska tillväxt. Frihet beskrivs som en rättighet. Alla människor ska vara fria från hot och hinder samt ha rätt till utbildning. En viktig aspekt som framhålls är att det krävs en rättvis(are) regering.

Flickorna ger indikationer på att de har specifika hinder relaterade till sitt kön som flicka för att kunna utvecklas, att flickor är underordnade pojkar i samhället och i familjen och att det därmed är ojämnställt mellan könen i deras rådande vardag. Alla flickor förutom fem svarar att de skulle ha nytta och större möjligheter gällande utveckling och frihet i vardagen om de istället vore pojkar. De egendefinierade livsvalen som skulle skapa större och bättre möjligheter för flickorna om de vore pojkar är att de skulle kunna hjälpa landet och dess befolkning bättre och ha en ökad möjlighet för universitets- och utlandsstudier. Om flickor vore pojkar skulle de dessutom erhålla större respekt och ett större värde i samhället och hos familjen. De skulle inte heller uppleva hinder såsom en begränsad rörelsefrihet.

”Frihet är inte möjligt där vi bor, ingen flicka kan någonsin nå sina önskningar.”

Ingen flicka uppger att hon lever eller har levt som ”förklädd till pojke”, men problematiken framträder. Ingen ifrågasätter att det förekommer. Flickorna tror att rörelsefriheten, frihet från hinder och hot och frihet i allmänhet skulle vara större om de vore pojkar.

Många av farhågorna om patriarkala strukturer och kvinnoförtryck i Afghanistan besannas och förstärks. Samtidigt syns en stark vilja till empowerment bland flickorna. De vill stärka möjligheterna att bli mer självständiga, kunna välja sina egna mål och ta makt över sitt eget liv. Flickorna beskriver samhället och vardagen som starkt könsdiskriminerande. Trots det är många flickor stolta över sig själva och hoppfulla inför framtiden. De menar att flickor och pojkar är lika värda enligt islam och att även om det inte ter sig så i verkligheten just nu betyder det inte att flickorna inte vet sitt eget värde.

”Jag kan se friheten när jag har uppnått mina önskningar, då känner jag att jag verkligen lever.”

”Jag vill vara fri som en fågel och flyga till mina drömmar.”

”Jag vill ha rätt till utbildning, att leva och ha ägorätt till mina ägodelar.”

Flickorna vill bestämma över sin frihet och utveckling, för att påverka sin vardag och sina beslut. Utbildning är svaret på allt, som en 14-årig flicka i en förort till Kabul konstaterar:

”Frihet och fred är heliga ord och varje människa har rätt till att leva fritt. Vi vill ha stabilitet för våra vapen är pennor och böcker och vi kan inte bygga landet med vapen utan med bok och penna.”

Jenny Fristrand

Medverkande i Sydasien nr 1 2018

Johanna Sommansson är redaktör för Sydasien, utbildad på Stockholms Universitet med BA i Indologi och MA Socialantropologi.

Rohit Bhatia är journalist och frilansskribent, född och uppvuxen i Bombay (Mumbai) där han arbetat som reporter för olika tidskrifter och dagstidningar.

Celia Boltes är utbildad kulturgeograf och journalist vid Lunds universitet. Hon har bland annat varit redaktör för tidningen Ung i Malmö. Boltes är en av årets deltagare vid demokratiutbildningen "Höj rösten" i Stockholm.

Lars Eklund är Sydasienkännare och var redaktör för tidskriften Sydasien 1982–2007. Åren 2001–2016 var han biträdande föreståndare för SASNET, Swedish South Asian Studies Network, vid Lunds universitet. Från 2017 är han Executive Director, Communications, Centre for the Study of Indian Languages and Society (INLANSO), Varanasi. och redaktör för Nordic South Asia Network (NSAN).

Troy Enekvist är frilansande journalist och bildjournalist och har arbetat internationellt för både tidningar och organisationer. Fokus på att berätta och visa människors egna historier och liv. Nu ligger fokus på Bangladesh.

Jenny Fristrand studerar för en Master i Mänskliga rättigheter och har sedan tidigare en filosofie kandidat i Globala utvecklingsstudier med fokus på internationella relationer.

Carolina Ivarsson Holgersson är socialantropolog och forskare på Göteborgs Universitet. Hon disputerade 2013 med en avhandling om återuppbyggnaden efter tsunamin på Sri Lanka. Hennes nuvarande forskning handlar om ungdomar, nationalism och sociala medier på Sri Lanka.

Kristina Johansson har en Master i internationella utvecklingsfrågor med fokus på naturresursförvaltning. Under 4,5 månader har hon gjort praktik hos Svalorna Indien Bangladeshs partnerorganisation Deccan Development Society (DDS).

Hans Magnusson har sedan 1998 varit aktivt engagerad i daliternas villkor i Sydasien. Han är sedan 2002 knuten till det internationella nätverket för solidaritet med daliter (IDSN).

Johan Mikaelsson är frilansjournalist och har skrivit för Sydasien sedan 1997. Hans bok, "När de dödar journalister – En personlig skildring av Sri Lanka", släpptes 2015.

Svante Nilsson är pensionär med sinne för språk. Han arbetar med textbearbetning och översättningar för Sydasien nättidskrift sedan 2011.

Rana Rizvi är frilansskribent och har en Master i journalistik från University of Karachi. Rana har skrivit för de pakistanska tidningarna Dawn, The News och Star daily i 16 år.

Henrik Schedin tog en Masterexamen i Globala Studier 2016 och idag forskar han kring funktionshinder och mänskliga rättigheter i Nepal och globala södern.

Sydasiens styrelse

Johanna Sommansson

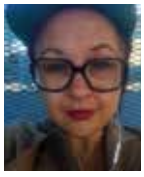

Beat Lindberg

Elsa Termenon

Johan Mikaelsson

Teresia Borgman

Henrik Schedin

Ali Al-Ahmadi

Sydasien är en ideell förening som grundades 1977.

Föreningens huvudsyfte är att ge ut nättidskriften Sydasien. Styrelsen består av **Johanna Sommansson** (ordförande), **Beat Lindberg**, **Elsa Termenon** (kassör), **Johan Mikaelsson** och **Teresia Borgman**.

Nya i styrelsen från 2018 är **Henrik Schedin** (se kort beskrivning ovan) och **Ali Al-Ahmadi.** Ali Al-Ahmadi är 32 år, han har bott i Texas, Jemen, Ukraina och nu i Sverige. Han brinner för friluftsliv och mänskliga rättigheter. Hans intresse för regionen startade när han var liten och tittade på Bollywoodfilmer i Jemen. Södra Jemen är mycket influerad av indisk kultur och man använde sig av många låneord från hindi. Norra Jemen liknar på många sätt Afghanistan i landskapet och i styre, den centrala regeringen har svag makt och området styrs av klaner.

Utrikespolitiska institutet och Sasnet inleder samarbete

Indien och Sydasien är i fokus när Utrikespolitiska institutet (UI) och Swedish South Asian Studies Network (SASNET) vid Lunds universitet inleder ett unikt forskningssamarbete.

Samarbetet är långsiktigt och kommer att innehålla både forskning och analys. Ambitionen är att bygga en stark forskningsmiljö som står sig väl i europeisk konkurrens.

UI och SASNET skriver vidare i ett gemensamt pressmeddelande:

”Sydasiensamarbetet mellan UI och SASNET blir det första i sitt slag i Sverige. Det för samman två starka forskningsmiljöer med kompetens inom flera ämnesområden.”

Tillsammans vill UI och SASNET etablera en stark forskningsmiljö som kan locka till sig nya forskare och utveckla internationella samarbeten. Samarbetet möjliggör redan från start ett utbyte av kunskap och forskare mellan institutionerna.

– Vår ambition är att tillsammans bygga en mycket kompetent forskningsmiljö om Sydasien, säger Andreas Johansson, föreståndare för SASNET vid Lunds universitet och tillika doktor i religionshistoria.

Han hoppas att samarbetet ska öka kunskapen om regionen i Sverige.

SASNET skapades gemensamt av SIDA och Lunds universitet för femton år sedan i syfte att utgöra ett forskarnätverk för att samla, stimulera och utveckla forskning och undervisning om Sydasien (Afghanistan, Indien, Bangladesh, Pakistan, Sri Lanka, Nepal, Maldiverna och Bhutan) vid svenska universitet. Fram till 2010 var SASNET ett nationellt nätverk. Därefter omvandlades det till att i huvudsak stimulera och stödja relevant verksamhet vid Lunds universitet.

”Idag är SASNET ett väl inarbetat nätverk och en ledande kraft för skandinavisk forskning om Sydasien med stark förankring vid universitet i Sydasien (huvudsakligen i Indien) och väl känt också av sydasiatiska myndigheter. Nätverket har ett gott renommé, inte bara i Sydasien utan också i USA och Europa.

SASNET samarbetar bland annat med Nordic Institute of Asian Studies (NIAS) i Köpenhamn, European Association of South Asian Studies (EASAS), och University of California, Santa Barbara (UCSB). SASNET:s verksamhet bygger på ett tydligt definierat behov, identifierat av UD, regeringen och andra centrala aktörer, att hitta former för samverkan mellan forskare i Sverige, de nordiska länderna, och Sydasien.”

Redaktionen Sydasien

Vår tidskrift verkar i nuet men har stolta 40-åriga anor.

Stöd Sydasiens redaktion!

OM DU VILL stödja Sydasiens arbete med att rapportera från regionen är du välkommen som medlem i tidskriftsföreningen. Tidningen får du då i brevlådan. Medlemsavgiften är frivillig (valfri summa). Den som vill nå ut till våra läsare kan annonsera, såväl på webb som i tidningen. Besök Sydasien.se eller mejla till redaktionen@sydasien.se för mer information!

LUND UNIVERSITY

SASNET

SWEDISH SOUTH ASIAN STUDIES NETWORK